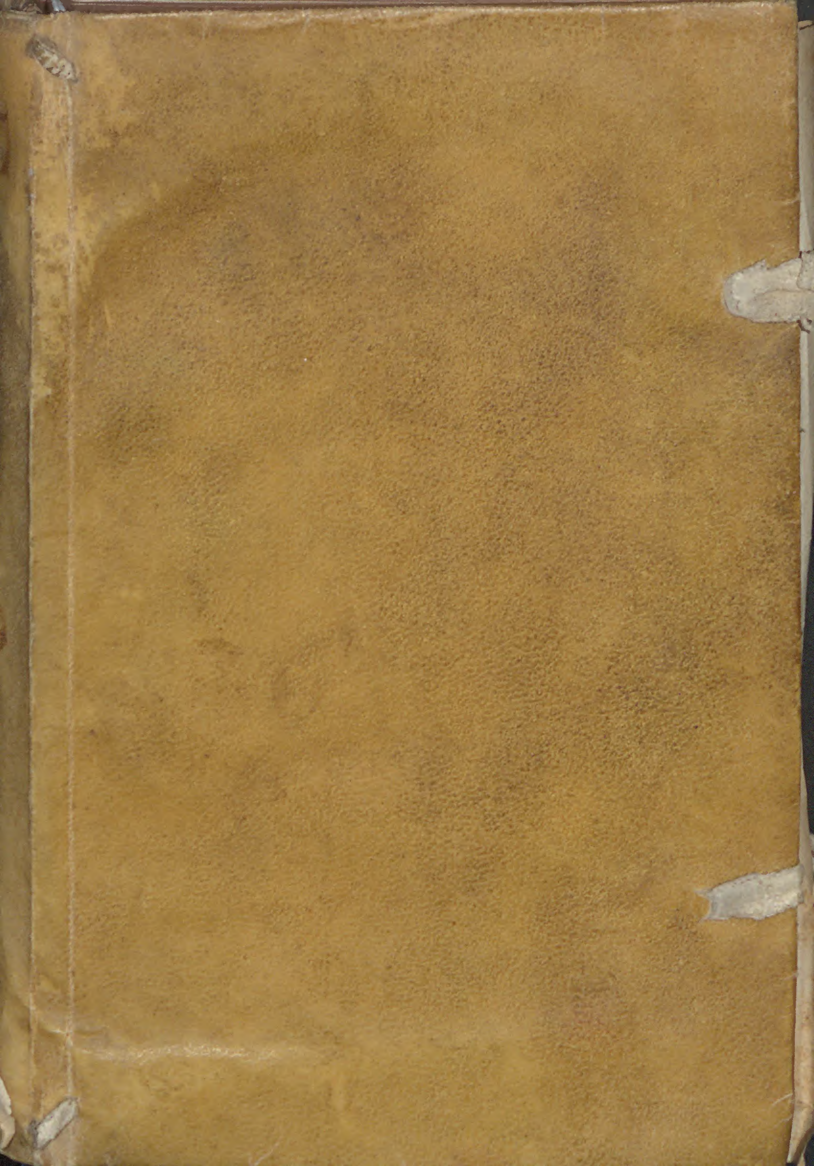
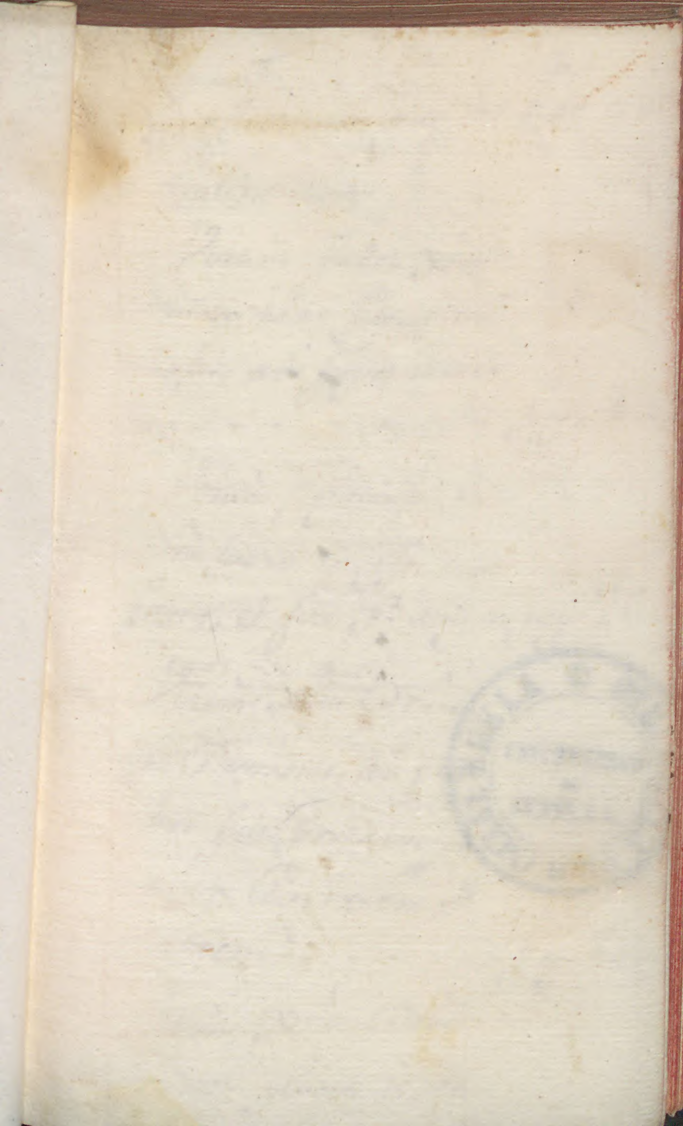

M. S. en 8.º pergamino bien tratado, con 352 hojas.

Questiones

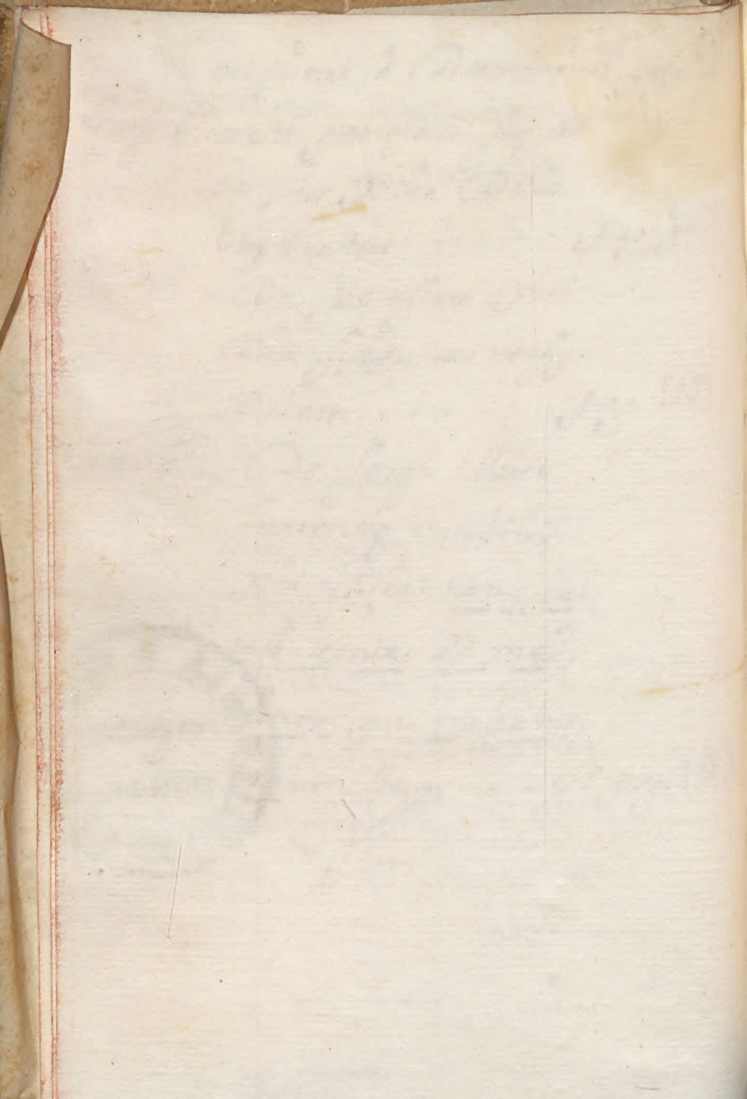
Protulata-

Scriptura Sacra.

Index Quæstionum, quæ in hoc libro continentur.

Fin.

Quæstio 1.ª 1.

Utrum sudor Christi Dñi in horto fuerit naturalis, an vero supernaturalis.

1. Christus Dominus, qui suæ misericordiæ incomprehensibili benignitate oblatus est pro hominibus, quia ipse voluit, mortis &c. et tormentorum orrare[?] propinquanti se orandi causa in horto recepit ubi timore supra modum invalescente factus est sudor ejus sicut

quæ sanguinis decurrentis in terram, ut loquitur S. Lucas cap. 22. Verba textus expressè non tradunt, ipsum Dominum sanguinem exudasse; ideò locum dubitationis relinquit, ut dispiciatur, quomodo id potuisset accidere an videlicet naturali, an supernaturali. Ad cujus intelligentiam noto, modos dubitandi ex pluribus posse desumere: nam cum in sacratissima Passionis Christi Domini et nostræ Redemptionis historia tot mira, et stupend

di, concurrere, ut plura n̄ vi-
deant, nisi de supernaturali or-
dine prosisteri, n̄ negat incon-
gruum, ut miraculosa quadam
potentia, quæ cruorem posset
è corpore extrahere, se verò
extraxerint.

2. Ex alia parte au-
verba significare videantur non
tam sudorem sanguineum, qu-
am liquoris instar sangui-
nis decurrentem, quod potest
certè salvari si sanguinis simi-
litudinem refert, cumque
aliundè ex Medicis, Philoso-

phis, et Historici non nulla
consent, in quibus sudor
sanguinis possit ex sola vir
tute naturali profisci, ideò
admitentes sudorem verè san
guineum disputationem mo
vemus de causa ejus efec
tricè, et de modo eum cau
sandi. Advente Christy Do
miny nullo modo in purų
sanguinų sudasse; erat qui
ipsè sanissimus, qui toty
Mundy sanaturus, adve
nerat; quod quidę notatū,
q.ª ñ nullų circumferuntur,

Historiæ, in quib.^s id infirmitati, vel defectui naturalis virtutis tribuitur. De quodam Serpente dicitur, ut quia ab ipso morsi patiuntur, sanguineo sudore defluunt. De Muliere itq refertur, q. post largos fletus lacrymis deficientibus sanguine exsudavit. Videntur alia plura in Isagoge Scripturarum Ludovici Thena, nos inveni ut S.^to Hilario dicemus sudorem Christi Dñi

|| nemo infirmitati auderit

|| depurare.

3\. Hic posito 1.ª sententia asserit Christum Dominum in horto sanguine sudasse sine speciali miraculo ex vi internæ afflictionis. Ità Doct.^r Eximius tom. 2.° in 3. p.te disp. 34. Cayetanus, Jansenius, Maldonatus, et alij. 2.ª sententia tenet sudorem sanguineum Xpti Dñi naturalem fuisse quoad substantiam, fuisse tamen quoad modum supernaturalem,

et miraculosy. ita S. Hi
larius lib. 12. de Trinitate,
Salmeron, Dionisius, Car
tusianus, Jerson, et alij. Pla
cet Senta.ª ista, et ej illa di
co: Sudor sanguinis Xpti
Dni in horto fuit quoad
substantiã naturalis, quoad
mody vero supernaturalis:
1.ª pars conclusionis pro
batur ex Philosopho lib.
3.º de historiâ Animaliy
cap. 19.º ubi de sanguine
|| loquens ait: Ideò fervescit,
|| ut jã non nulli sudore

[illegible]

quotiescumque sudor san-
guineus evenit mere na-
turali comprobatur, natu-
ralis est quoad substan-
tiam, et si forsan circums-
tantiae miraculose inter-
veniant: ergo talis sudor Christi
Domini naturalis fuit quo-
ad substantiam.

2. Probatur ite-
rum: quia praeter histori-
as superius indicatas de
sudantibus sanguinem ex
morsu Serpentis, et Muliere

sanguinem, sudantem pro la-
crymis, refert noster Joannes
Maldonatus Mathei 26. ca-
sum nostrum plus similem, de
quodam videlicet homine, qui
audita capitali sententia, ita
inhorruit, ut sanguine statim
exsudaverit. Ex quibus argu-
mentor sic: motus sanguinis
de centro ad circumferentiam
per poros circumquaque sese
transpirans solitus est non
semel ex causis duntaxat
naturalibus evenire, sed-
quoties in Christo Domino

causam proportionatam vide
mus, et quæ alioqui habent
eventum naturalem non
absimilem, debemus Dr. nec
tam Philosophiam, et theo
logiam miraculis recusare,
et causis naturalibus cau
sam talis effectus efectri
cem ascribere: quod sudor san
guineus Christi Domini
in horto quoad substanti
am fuit, et si circumstan
tiæ, et modus fuissent mira
culosi.

5. Probatur jam 2.a

parv conclusionis V. talem 6.
sudorem sanguineum fuisse
(quoad modum, et circumstan
tias miraculosum) stat in eo,
quod quamvis talis effectus
sanguinis possit fieri natu
raliter, tamen vel modus,
vel circumstantia effusionis
suprà naturam stitissent;
sed ità accidit in Christi
Domini sudore sanguineo:
ergo miraculosum fuit quoad
modum. Minor qua parte
asserit, vel supponit prioribus,
duntaxat naturalibus posse

: Sanguineus sudores evenire, par-
te ex priori parte probatio-
nis; illa q. non negabit, qui
legerit explicationes Philoso-
phi de morbo illo, quem
commemorat · citato loco
" p.x hec verba: Si Sanguis
" humescit, morbus infestat,
" sic enim in speciem Sanie
" diluit, et ita efervescit, ut
" iis non nulli sudore cru-
" ento exudaverint. Quod ...
parte asserit in circumstan-
tias, et modus fuisse su-
pra natura. Probat. ret

flectione multiplici. V.[a] cg.[a] 7.
naturale est iux Medicos
sanguine in angustia, et me
dore non foras erumpere, sed
ad cor intrà confungere, ut
vitam servet; sed in pro
fundo moerore Christus Do
minus suus sanguine foras
emisit: q id modo mirac
culoso accidisse credendum
est.
6. 2[a] quia ex naturali
quantula laxatione poro
rum vix n nullæ qualitates po
terunt distilare, sed cruor

copiosus ad terram, usque
decurrens circum, quaque
defluit: & supra naturam
fuit quoad modum. 3.º quia
de tali pororum laxatione
si sudor possus naturaliter
eveniret natura non nisi
particulas sanguinis sub
tilissimas emisisset, ut per
poros transpirarent; sed san
guis, quem Christus in tali
sudore profudit spissus erat,
et crassus: & ultrà omnem
naturæ inclusum fuit profu
sus Auctor probat ex ver

versione Siriaca, et Græca
" ubi legitur: sicut grumini
" sanguinis; sed grumini
sanguinis crassi sunt, utpo
te de sanguine coagulati:
quod Christi Dni sanguis
effusus fuit crassus. Nam qua ad
talis sudor nisi supernatu
rali evenit; sed non, quoad
substantiam, quoad modum.
R. Probat mr factum illud, quod
non nisi mediante aliqua Coe
lesti virtute peragitur quo
dam modo supernaturale est;
atqui in sudore sanguinis

vel intervenit operatio divi
nitatis, qua juxta Salme
ron Christus Dominus ad
augendam passionem modo
insolito suum sanguinem p.xi
sudavit; vel intervenit vir
tus Angelica, de qua tex.
tus ipse sudorem proveni
" se testatur, dum dicit; appa
" ruit Angelus confortans
" eum: q. tale factum fuit q.°
dam modo supernaturale.

7. Objicit 1.°
Ex immediatè dictis contra
1.am conclusionis partem:

talis sudor sanguineus, vel
provenit à virtute divinita-
tis se ibi manifestantis, vel
provenit à virtute Angelica
desupermisa: ergo ejusmodi su-
dor supernaturalis fuit eti-
am quoad substantiam. Pro-
batur conseq.a supernaturale
quoad substantiam est illud,
cujus virtus eficiens, vel di-
vina est immediatè, vel
mediatè per Angelum im-
misa: ergo si tale sudor, vel
Angelica, vel divina virtu-
te processit, supernaturalis

fuit quoad substantiam. Ad argumentum disting.° ant̃: ut d. virtute ut præcontentiva talis effectus quoad substantiam; neg.° ant̃: ut disponente modum, et circumstantiam talis sudoris; c̃do ant̃, et neg.° cõg. Aliud certè est, non dari virtutem in tota natura ad sanguinem sudandum, et hoc falsum est pro n̄ro casu, et ratione supra allegata, requirebatur autem ut sudor esset quoad substantiam.

supernaturalis, q [illegible] tura [illegible]

rex totius naturæ [illegible] ro nu[illegible]

illo casu continet. Aliud

est. Sudorem sanguinis in

circumstantiis personæ pro

fundo mærore concursê, et

nulla intemperies sangui

nis morbifica laborantis

talem fuisse, ut foras eru

peret in terram largo im

bre decurreret, nè tenuis

simis particulis, sed cras

sibus etiam manaret; ad

q.d cu in natura sola non

sit, præstet exemplū opus

est ad supernaturalia con-
fugere: vide modum qui-
dem, non substantiam rei
supernaturalis eundi.

8. Re-
plicas: si sudor sangui-
neus Christi Domini
in horto crassus esset, non
posset ad terram usque flui-
tare; sed hoc fatemur, et nos
et in textu sacro expresse
legitur: ergo. Respondeo neg.
replicae assumptum: nos certè
non dicimus in Christi
Domini sudorem rar-

exiuisse sanguinis tenuem, qui postea motu naturali ad terram defluere, asserimus qui
bem. in subere illo sanguineo expiuisse sanguinis crassi, qui tamen sanguis externo modo naturali sudandi deueret circa venas,
vel intra receptacula recidere, ut facy vitæ retineret illesum. Hæc docent Medici, naturaleq. videtur
ad cordis vitam cruendam sanguinis in affluctione decurrere, licet in motui-

defatigatione ex̄ porory laxatione tenuis aliqua san-
guis pars foras mittatur.

9. Objicis 1.° ex Vera, et S. Hilario contra eandem parem Dnius: sudare sanguinem contra naturam est, sed hoc est dicere, q.d sudor sanguinis intrà naturæ vires non continetur: ḡ ejusmodi sudor supernaturalis fuit quoad substantiam. Minor est expressa S.ti Hilarij lib. 10. de Trinitate sic scribentis:

„ sudorem verò nemo infirmi
„ tati audebit deputare, quia
„ contra naturam sudare san
„ guinem, neq. infirmitas est,
„ quia potestas non de natu
„ ræ consuetudinem gessit. Ad
argumenta responde. Vel contra
naturam, id est, supra substantiam, circa naturæ est
falsum. S. Hillarius potius
„ pro nobis videtur stare: licet
„ enim dicat contra naturæ
„ esse, tamen re vera intelli
„ gi debet supra naturam,
„ ut verba inferiora mani

" testant dum dicit: potes-
" tas non 2.y naturæ consue
" tudinem gessit. Ubi per con
suetudinem satis declarat,
non supra naturam quoad
substantiam, sed solùm su
pra modũ fuisse sudorem
Christi sanguineũ; aliter
debuisset dicere propiè lo
" quendo non 2.y naturæ vi
" res gessit.

10. Respondeo 2.°
distingo. majorem: contra
naturam omniũ rerum;
ngo. contra naturam

alicujus viuentis; 2do m̃, & et permissa m̃, nõ caam̃. Licet Deus sit, quod natura vi uentis, ut talis præsertim ho mini cujus vita in sangui ne est tendat ad interitum, si sanguinem pellit, et ideò sanguinem sudare contra na turam viuentem sit; aut su dor esset quoad substantiam miraculosus, deberat inter venire miraculum in eo con sistens, quod talis sudor esset supra omnem rerum naturam, sliéet, q. d. in toto

rerum naturalis cursu, et
combinatione causarum nu
llus sanguis sudor reperit?
ac reperit juxta dicta LL.
serpente, et morbo. Ratio ve
rò quare in Xpto Domino
creditur à nobis fuisse san-
guineus sudorem (quoadmo
dus miraculosum, est, quia
deficiente in Xpto Domino
tam morbo quam morsu
serpentis videtur non nisi
prater, vel supra cursus
omnes sanguinis naturalis,
maximè in illis circums-

tantijs, in quib.^us sanguis 42.
deberet ad interiora recur
rere.

11. Objicitur 3.° Dtr a^nti
2.do DDnūs partem. Sudor ille
sanguineus fuit ad signi
ficandum verum corpus hu
many esse, quod dabatur
in Xpto Domino; sed ad
id significandy non debebat
Sudor ille miraculosus esse:
E^rgo re ipsa non fuit. Antis vi
detur constare ex PP. Jus
tino, et Ireneo ^to in Dial
logo contra Triphonem, et

2.º lib. 2.º contra Alexandrum cap. 32. ubi contra negantes veritatem carnis Christi Domini talis sudor objicitur. Minor constat, quia interveniente miraculo non bene convincitur aliquid esse merè naturale. Ad 2.dum arguti respondeo disting. minorem: fuit non miraculosus quoad substantiam sudandi sanguinem; 2.do: quoad extraordinarii modi, et circumstantias illi sudandi; nego minorem,

et consequentiis. R.º hoc, quod talis modus, et circumstantiis essent miraculosae non impediebatur, quo minus vera esset expultrio, et verus sanguis; et veri proindè corporis undè manabat, sicuti licet emissio sanguinis simul cum aqua de latere Christi Domini in Cruce pendentis fuisset quoad modum miraculosa, non quidem abstulit, quatenus verum fuisset corpus Christi, verumque ejus sanguis, qui

de latere diffuso profluit.

12. Objicit

2.º Sanguis dicti sudoris erumpit ut argumentum, et in- dex tristitiæ, qua Christus Dominus tunc laborabat; sed si fuisset etiam quoad modum expulsus miracu- losè non potuisset esse in- dex afflictionis, et angu- stiæ: ergo neque quoad modum miraculi aliquod interue- nit. Probat minor: nam sanguis sine afflictione interueniente potest p.ᵗ

Sudorem expelli: ergo expulsio sua miraculose per sudorem non est sedatio in-dep afflictionis, et angoris.

Ad argumentum distinguo minorem: non est indep afflictionis per se, praecise; concedo minorem: quin illius circumstantiis; nego minorem. Ratio: quia immanente morte, et passione crescenteque interiori procella, miraculum in eo stetit, quod sanguis ille, qui internas partes confovendas adiret

deruisse virtute divina
mandante foras erumpe-
rit, quod indicant citata
» verba S. Hilarij potes-
» tas non V.B naturæ con-
» suetudinem gessit.
43. Obji-
citur 5.º Aptus Dominus
naturalis omninò sangui-
nem sudavit: & nullo
modo supernaturaliter.
Probatur antecedens: naturale
fuit humorem aqueum
angustia invalescente cha-
uriri, et loco ejus sangui

nem fundi: ergo adhuc in illis circumstantiis sudor sanguinis naturalis fuit. Probatur antecedens: naturale est deficiente lacte subcedere sanguinem, ut testantur Mulieres, quae dicunt deficientibus lacrymis per canales oculorum illas eximiatam esse sanguinem, sed non minus naturale est, ut intrinsecus impellente natura, et deficiente humore, sudoris sanguinis accurrat: ergo naturale est deficientes

humore aqueo sangui
nem sudare, si non de
sistat impulsus naturæ.
19. Respon
deretur ad argumentum negando
simpliciter V.m anti, et ad ulti
mum ergo minorem, cum
insigni Medico Valse
rio. Ratio disparitatis est,
quia in lacte datur in
natura conuenientia cum
sanguine, secus vero in
sudore, ut tractant Me
dici. In Muliere autem
plorante non ideo subest

sit sanguis, quia è na-
tivâ vi ad supplendũ pro
lacrymis accurrisset, sed
quia exhausta vi lacrymadi
ipsa conatus flendi et la-
crymandi combulsio pro-
ximiores pupillæ venulas
contorquebat, et sanguis
indè non naturaliter, sed
violenter exiliens per na-
turales surculos effunde-
batur.

15\. Objicitur 6.° natu-
rale est homini ex hor-
rore mortis sanguinem

sudare; sed Xptus Do-
minus dum in horto
sanguinis sudavit mag-
no mortis orrore com-
cruciebatur: ergo ille sudor
sanguineus naturalis fu-
it. Minor constat ex
textu sacro, ubi dicit,
" coepit pavere, et taedere,
" et contristari, et mestus
" esse. Item. Pater si ~~im~~pos-
" sibile est transeat àme
" Calix iste. Maior pro-
batur ex Historia Mat-
thei 26. apud Maldo

natum scribunt quidam
hominis audita capitalis
sententia sanguine su
davisse: q̃ naturale homi
ni orrore mortis concusso
sanguinem sudare. Ad ar
d. quitur ngat. m. Qu cujus pro
bationis distinguo: san
guinem sudare quomo
do cumq.e et modo suffici
enti ad id asserendum; Cdo:
sudore sanguineo omnio
nõ rigoroso, et aliqualis
passus est Christus
Dominus; ngõ probad

tionem, et consequentiam; quia in rebus ejusmodi magnam soler diversitatem historia pati, ità ut similia interdum proveniut, et quæ sunt rei proxima pro rebus proximè usurpentur. Quare

16. Quare potuit homo ille sanguinem dici sudasse, eo q. capite reperta damnatus tetiur sanguinis spiritus immediatè susurcantq et agitati venas exrumperet,

et per aliquas partes corporis sibi expositas aerem merent aperire: quem ad modum si de hidropico diceretur sudavisse eo, quod aqua motu inopinato fissuras rumperet unde manaret, quod re ipsa sudare non esset, et hoc modo multi sanguinem sudasse creduntur, dum vires sui ac exercent nimie laborantes. Vel si placet alij potius sanguis commotione tunc insolita

extra vasa discurrens, e
parte commisceri quis-
dam guttulis aqueis, qui-
bus ille sudor horripilus
agebatur: Unde vel non
sudasset nisi aquam ru-
bicundam, vel de san-
guine ita mixto paucu-
lum, quod non sufficeret
ut sudor sanguineus
discurrisset in terram, fuis-
setq. similis illi, quem
passus est Christus Do-
minus, de quo rigori ver-
borum adhærentes supponi

meus Dus.

17. 1.º q.º Aptus

Dominus non sanguinem, ut cumque sudavit, sed per sudorem, qui contigit dum pori corporis totius aperiun tur, et particulæ subtilis simè quæ destilantem gu tulam eforment per ipsos emanarant. 2.º fuisse verum sanguinem, quem Dnus sudavit non aquam ut ali qui dixere, quia Athana sius, et Epinius asserunt esse contra omnes æstimã

existimationem, et traditio
nem Apostolicam. Insup.r
g.a illa particula sicut
non facit ne sit verus san
guis: velut ap.d Joannem
" illa particula quasi Uni
" geniti à Patre non facit
" ne sit Unigenitus. Insup.r
" g.a ip. S. Hilarij neque
" ad Heresim infirmitatis
" pertinet quod adversus
" heresim phantasmatis nes
" cienti proficiat. Ad su
dorem sanguinis ad corpo
ris veritatem, quasi dixisset

set; non incidit in heresi
tribuendo infirmitatem Chris-
to Domino, qui per verum
sudorem sanguinis pro-
bat non fuisse phantas-
ma.

18. Patet ergo ex Ludolfo
Carthusiano clarissimè in
presenti nobiscum loquente
" sic: iste sanguis fuit verus,
" et naturalis quantum
" ad veritatem suæ existen-
" tiæ, et de purissima carne
" Christi, sed miraculosus
" et non naturalis quia

" 2.º Verum contra naturã
" est sudare sanguinem. Cla
ret ipso mereo Authoribus
quo modo dictum illud Hi
" larij, et verè contra na
" turam est sanguinem
" sudare contentus estum
sola supernaturalitate
quoad modum consistentem
in illis omnibus reflectio
nibus, quasi conclusio
nem probantes dedimus,
et quasi in alio sangui
nis sudore nulla etiam
profana historia teptat.

Illae autem reflectiones breviter indicatae sunt Angeli confortatio, decursus sudoris copiosi usque ad terram, sanguinis crassitudo in verbis textus significata, circumstantia profundi angoris, atque moestitiae, et complexio delicatissima Xpti Dñi sudantis.

19. Objicit 7.° principalis circumstantia probans sudorem Xpti Domini supernaturalem

fuisse quoad modum est, q.
sanguis in tanta cordis
angustia confortare eum
peret, sed ad con statim
debuisset acurrere; sed
hæc circunstantia peni.
tus deest: q. ex parte
illius doris nrã non pro
batur. Minor, in qua
est difficultas sic pro
batur: Christus Domi.
nus sanguinem sudavit
non p tristitiam, et mæ
rore, sed juxta sortitu
dine: q circunstantiá illa

decest: Antē probatur: Xp̄us Dn̄us ut textus dicit sudavit postquam ei Angelus confortans aparuit: ergo sudavit ex fortitudinem. Ad argutum nego min., cujus probationem distinguo: sudavit ex fortitudine vectrice in aflictione, quam gesserat ex timore; C do: sine tali certamine et fatigatione; nego antē, et conam.

20. Nonquiritur nunc: Christus Dn̄us in tristitia sanguinem

sudasse ex fortitudine mi
raculosè superarit timo
rem, et in hoc inter cessit
miraculy illud solum quo
ad modum; nam tantum
angustiarunt madere pas
sionis, timoris, et moris,
Xpti Domini, et peccato
ry maxy non nisi mira
culosa fortitudine supe
rare valuit aut voluit
à Xpto Domino ut cons
tat ex verbis Angely
ipsum confortantis, sit
enim sanguis suo motu

naturali processisset ad cor pro
tinus debeat concurrere;
habere autem fortitudinem
tum temporis intim incom
parabili angore, et persona
tã delicata ad sanguinem
exudandũ non nisi superna
turale potuit esse. Hinc li
cet pro omnis aprehensionis
sanguineus ille sudor haberet,
et credatur inde angustijs
ita devet intelligi, ut indi
cet angustiam non denomi
nantem, sed fortitudine su
perata.

Quæstio 2ª

Utrum jejunium Christi Dñi fuerit re ipsa cum fame, et siti per actu?

24\. Constat ex textu sacro Xpūs Dñus statim à suo baptismate in desertu perrexisset: ubi jejunij quadragesimale peregit. Et tentationes Diaboli perpeti non recusavit, q.ᵈ quidē S. Matheus

" explicuit dicens: Ductus-

" est Jesus in Desertum à Spi
" ritu ut tentaretur à Diabolo.
Quē quidem Spiritus fuisset
Spiritus Sanctus verius credit.
sᵃ S. Lucas id mani
festè declaravit cap. 4.º 1.º
" incipit Jesus autem plenus
" nus Spiritu Sancto regres
" sus est à Jordane, et age
" batur à Spiritu in deser
" tum. et patet etiam ex Di
vino Spiritu, qui eum
paulò ante sub Specie
Columbæ descenderat. Et
observat Doct.ʳ Eximius

quia si fuisset Spiritus
nequeant non diceret S.
" Matheus: Ductus est
" in desertu, ut tentaretur
" à Diabolo, sed ductus est
" à Spiritu, ut tentaret eu.
22. Sic
sentiunt uniformiter SS. PP.
Jeronimus in Matheu, Am
brosius in Lucam, Chrisos
tomus in Matheum Homil.
16. Ciprianus sermone de ten
tationibus, Origenes, et Atha
nasius. Quoad desertu verò
situ erat in Judea contra

Jordanem propie Jericho, jx S. Heronimij, et aliosq. ho diequè à quadragesima illa nomen accepit. Et licet DDoct.
" aliqui in illis verbis ut ten
" taret à Diabolo, refearnt
egrè talem finem acomodan
tem, nihilominus Strica
theologia Scholastica fa
tis est pervius li ut non
intelligi finalis, sed con
secutivè pro efectu, ut ait
Doctissim.s P.r Salmeron,
vel si finalis, pro decreto
permissivo tentationis, quod

quidq honestq est, ut ajunt Eximius Doct.[r] et Mapi. De: causa vero investigan re propq quas Christus Dominus ad jejunia, et solitudinq secesserit longus est sensus neg. quoad locc tam opus est.

23. Aliqq ma nifesto sunt; 1.[a] ut n̄ esset coram Populo suo, quam Elias, et Moyses, qui simili jejunarunt. 2.[a] ut impleret prosecio Deu teronomi 32. de futuro

Profeta sicut Moyses. 3:a 28.
ut qui Deus erat, ex hoc
aliquo vivexet divinitus
in humanis. 4:a ut futu
ram predicationem contem
platione, et poenitentia præ
funderet. 5:a deniq: ut no
bis esset exemplum. Et hoc
quidem exemplum Calvinis
tæ sumendum negant, quia
superstitiosum judicant,
nos dies totidem jejunare
quam Apostolum. Quos tamen
opportunè Maldonatus
noster, lepide increpat dicens:

„ si superstitiosum est jeju
„ nare quadraginta, jeju
„ nent quinquaginta dieb[us].
Adverte Xpti Dni utpotè
totius legis observatorem
profectò jejunavisse dies
omnes, qui ex lege debe
bant sanctificari jeju
nio: q.as licèt jejunij p.r
se sit satisfactio pro
culpa, et pro domanda
rebellione carnis, quorum
neutrum dabatur in Xpto
Domino, undè liber erat
a lege; tamẽ pro nos omnes

legem, fuit sponte impletus, 28.
Cap.a qui languores nostros
sponte tulit, dolores quoque
nostros ipse portavit.
29. Igitur
ap.d Judeos dabatur ex le
ge Levitici 16. et 23. je
junium singulis annis die pro
piciationis pro quo habent
" hæc verba: affligetis animas
" vestras: omnis anima,
" quæ in hac die non fuerit
" peribit de Populo suo. Alia
edant etiam jejunia ap.d
Judeos, quorum Legislatio

et institutio in Scriptu
ris non satis constat
usque ad Profetam Sacha
"" riam cap. 8. ubi commemo
"" rantur jejunii 4.i jeju
"" nii 5.i jejunii 7.i et jeju
"" nii 10.i erit domui Judæ
"" in gaudii, et lætitiam
"" et in solennitates præcla
"" ras. Quæ jejunia obser
vata à Domino non re
ferunt, quia de veteri
lege erant, cujus plenus
observator describebatur.
Quadragenarii tamen jeju

nij Dominici facta est men- 30.
tio, 9.º ut observat Abu
lensis Mathei 4.º tale je-
junij Christus Dnus in
lege noba tamquam Legis
lator indixit: ins. quidq
jejunio nihilominus man-
ducavit, aut vivit Luce 4.º
" et nihil manducavit in
" illis diebus cujus contrari-
um judicat errorey Abu
" lensis, et ideo dicit quadra-
"
" ginta dieb. et quadragin-
ta noctibus.
25. Dices enim

Judæi tota die jejunarent,
nocte vero aperente refi
ciebantur, quare declarā
re oporteret, Xp̃ij Dnij
totissimi quadraginta die-
bus, et totis quadragintā
noctibus à cibo et potu
penitùs abstinuisse: potus
enim sub comestione intel
lligitur, et ejus carentiâ
sub jejunio perfecto. Qua
prop si Calvinistæ ut
modo in usu est, vellent
jejunare à scrupulo Xp̃ij
imitandi absoluti jejunad

vura. Adverte consequenter
jejunium hoc non tam virtu
te naturali, quam super
naturali fuisse perac
tum, quidquid non nulli
philosophari conentur, et
quibus non nihil favet P.^r
Suarez tom. 2. in 3. p.tis
disp. 59. sect. 2. Ducuntur
certe levi ratione: illi enim
qui apud Suarium judi
cant Apostolum Domini Eius vi con
templationis, et continuae
extasi sursum habuisse
carnis spiritum suspensa,

ità ut nihil posset agere
in humidum radicale, de
verent considerare, eam
non peragi sine raptu
quorumdam Spirituum vi
talium, qui quando ani
ma sursum agitur, nisi
reficiantur, multum dispe
riunt, et dissipantur; pro
inde qui hec divina
patiuntur, crebro rede
unt, et in deliquia faci
le corruunt.

26. Preterquam
quod quidquid sit [illegible]

spiritibus Animalibus 32.
reparandis, vitales tamen,
qui limitati sunt, ut reti
neant unionem animæ ad
corpus etiam per tenui
anelitum consumuntur, et si
non reparatur venit inte
ritus; atq. adeo Viros ali
quos quos ex historia
Theodoreti constat similia
jejunia sic transegisse,
desuper etiam singulari
virtute roboratos agnos
cimus Periti Medici eg.
Doctore Valles cap. 18.

vitam sine alimento n̄
protrahunt ād occidum,
nisi paulò plus fortè
in aliquo corpore humo
ribus crassis abundante,
undè pabulum sufficiat.
Quis perpensis, inquirit
questio, an Xp̄us Domi
nus qd.° jejunavit cruciatus sit fame, et siti, an
solū postea esurierit?
Duplex est sententia. 1.a
asserit Xp̄ū Dn̄ū toto
illo tempore passū esse
famē, et sitim. Sic ipsi

dorum clarum oratione 8.ª
in Lucam. Caietanus Ma
thei 2.º Franciscus Lucas,
Alapide, tirinus, et plures
alij. 2.ª Sententia tenet
Xpum Dominum nec famem
passum esse, nec sitim, nisi post
transactos quadraginta dies
sui jejunij. Ita Doct.^x Epi
mius, Varradas, Maldo
natus, Abulensis, Anphon
sus, qui pro se afert plu
res Sanctos Patres.

27. Sit nra
Dtio: Xpus Dnus q. dum

jejunavit, nec famem, nec sitim cruciantes perpessus est, sed finito jejunio exhuriit. Probatur 1°. 2do ex sacro textu. Mathei
" 4°. dicit cum jejunasset qua
" draginta diebus, et quadra
" ginta noctibus postea ex
" hurit: ergo non nisi transac
to jejunio exhuriit. Ratio illationis, quia particula postea significat expressissimè posteritatem respiciendi ad jejunii, ità ut nullus relinquatur locus.

famen, aut sitim intellig.di intrà jejunandi. Probatr 2°, quia si aliqua valet expretio clarissima excogitari ad dicendū, Xp̃tū Dominū non fuisse passū famen, aut sitim cū jejunaret, esset dicere quòd esuriev non incepit, quo usq.e quadraginta dies jejunij finiebantur; sed ità expli catt S. Lucas cap. 4.° di
„ ceno et consumatis illis
„ exurit: &.

28. Probatr. etiam

„ ex S.S. PP. Chrisologus
„ super illa verba postea
„ esuriit, hæc addit: hoc non
„ est infirmitatis signum, sed
„ insigne virtutis, quadra-
„ ginta diebus, et quadra-
„ ginta noctibus in illo
„ probat esuriem non fuisse;
„ esuriem sentire, et vin-
„ cere est laboris huma-
„ ni, divinæ virtutis est
„ esuriem non habere. Gre-
„ gorius Nicenus de beatitu-
„ dine cap. 2.° dedit enim
„ q.do volebat occasionem

" naturæ ofitio suo fungendi;
" sed tentationy Inventor cy
" intellexisset effectum famis
" etiam illud invasisse, con
" suluit ut lapidibus ex
" ciperet apetitum; sed in
" vadit ab afectu famis
" dum voluit, ut oficio suo
" ungeretur natura per
" exuriem, clarè dixit an
" teà tale ofitiy naturæ
" non fuisse consessum: q.
" Deniqe ut plures omitam
" Cyrilus Alexandrinus
" in libro Regum cy quanty

" Sat erat jam jejunasset,
" divinaque virtute absque
" cibo, et potu incorruptam
" carnem conservasset, vir
" tandem, quae propia illi
" ut sunt pati eam sinit,
" esuriisse enim dicitur; sed
" quam ob causam quaeso
" esurit? ob eam nimirum,
" qua acte per utrumque
" Deum simul, et hominem
" esse declararet.

23. Probatur
3tio à ratione: vel poss
se vivere per tot quadra

ginta dies sine cibo, et
potu accidit ex virtute su
pernaturali, vel ex virtu
te naturali, rara, et ex
traordinaria; sed utrovis
modo dicendum est, Xptum
Dominum famem, et sitim
afflictivam non habuisse:
q. Probatur minor, quo
ad 1.am partem de super
naturali scilicet. virtute:
Si Christus Dominus tunc
ex supernaturali virtute
sic vitam transegisset, ideò
fuit, q.a vires supernã

turales præstiterunt ex-
cellentiori modo id, quod
præstituræ erant vires
naturæ per communem
nutritionem comparatæ;
Sed si Christus Dominus
horis assuetis cibos, potusque
sumpsisset, nullam fuisset
perpensus famem, aut sitim,
quia ad illos appetendos pos-
set provocari; constat
enim, quia nemo famelicus
est, si reficitur, statim
á natura incipit cibum
postulare. Major etiam

est clarat ex omni theo-
logia, ex qua sciunt omnes,
quod quotiescumque praeter virtu-
tem supernaturalem fit
aliquid, ex eo quod praeter vir-
tutem naturalem solet
contingere, non fit, nisi
quatenus desuper venit
alia virtus intrinseca
vel extrinseca juxta alios
excellentius praestans id,
quod alioqui virtus inferi-
or praestare deberet.

30. Confir-
matur ex S. Basilio

dicente homil. V.ª de jeju
" nio: aliòquim propter di
" vinæ naturæ sublimitatem
" non patebat ad illud adi
" tus Diabolo, nisi per
" esuritionem aut huma
" nam imbecillitatem sum
" misisset. Ibi S. Doct.r
aparte indicat vir tanta
sublimitate personæ nul
llam esuriem, nisi libe
rè habitam locum habuis
se; ut hanc ideò libere
habitam à Xpto Domi
no, q.a aliòquim non potui-

sit ipse tentari. Et ex hac ratione potest iterum confirmari in Xpto Dno non poterat infirma sentire humanitas, nisi quatenus se cogebat divinitas; atqui si supernaturaliter tunc Xptus Dnus sine cibo, et potu vivebat, fuit, quia in illis quadraginta diebus divinitas ut fons totius vitę sese in Xpto Domino aliquantulo plus explicabat, et effundebat: quod interea famem, et sitim

afflictibam cernere non
poterat sed tota ejus
humanitas pabulo dei
super inexplicabili pas
sebatur.

37. Probat^r jam
2.^a pars 1.^ae minoris: ideo
Christus Dominus tam
diu sine cibo, et potu
viveret, q.^a anima p.^r
continuas extases agens
et acta non sineret fieri
in corpore ea, quibus
excitat^r famem, et sitis.
sed si tam continuus

raptur fieri potest, qui interea vivens, fames, et sitis non sentiret? ℞. Probatur antecedens tum ex Cassiano collatione 19. dicente de illis Patribus, qui pasciebantur divinis, eosque prae deliciijs, quas gustabant, non jam cibi et potus esse memores: tum 2.º in Christo Domino, qui non per gratiosos illapsus, et intermittentes, sed continua unione divinitatis crat delignitus, delicijs istis

et altissimus hic, vastus
animi, et corporis esset
constans, atque perpetuus:
quod quomodo cumque compo
natur, Christus Dominus tot
dies sine cibo, et potu
vixisse, parum ipsum Do
minum, neque famelicum, ne
que sitibundum fuisse di
cere omninò convincitur.

32. Objicies
1º: si Christus Dominus
in illis quadraginta diebus
non esuriisset, sequeretur quod non
esset figuratus in lege

et Prophetis p.^x Moysem, et Eliam; sed hoc dicere durius, et inconvenientius est, quia q.^d ad nram doctrinam spectat, vus sit famem, et sitim ut hanc in Cruce perpeti dignatus est, dicens, sitio: q.^a Psal. 21: in Scriptu ris Sacris maximè de pinguit hec Apti Domi nū figurantis p.^x Moysem, et Eliam in jejunio quadra genario eius, quib.^s solis indultum; sed, si Aptus Dnūs in suo jejunio non

esurisset, non correspondere-
ret figuræ figuratum: quod Pro-
bat mi: ex verbis Chriso-
" tomi in Matthæi hic, Moy-
" ses, et Elias quadraginta
" dies jejunarunt, et homines
" erant, sed illi jejunantes
" esuriebant, et substinebant,
" iste (intellige Xptus Dnus)
" non esurivit quadraginta
" diebus, sed postea: quod si
Xptus Dominus non esu-
rit Xptus Dominus ut fi-
guratum ex Moyse, et
Elia non correspondebat.

33. Ad argum͠ ergo
m.ᵈᵗᵉ ex m͠ probationis cum
Abulensi Mathei 2.º quest.
72. ubi redditur verba
Chrisostomi, que in sua pro
babilitate relinquit. Sub
tinet, neq.ᵉ Moysem, neque
Eliam esurivisse: tum sq.ᵃ
eorum famem, et sitim nisi
à Deo temperarer, taliter
esset, ut de se sufficerat quo
tidie mortem inducere, q.ᵈ qui
dem peregerit. Deus neq.ᵉ
Elie quadraginta diebus
peregrinaturo, et quidem

infortitudine sibi à Deo pa-
rati ut dicit.ᵘʳ 3.º Regum, nᵒ 9.
Moysi 9.ᵈᵒ dulcissime ~~~
tamquam Amicus Amico
versabatur, daturus erat; tunc
9.ᵃ dies eos miraculosè sine
cibo, potuq̃ue servaret, foret
miraculus imperfectus, si in
terrà eos sineret fame, et
siti torqueri. Diversimodè
igitur actus est in singulis.
1.º in Elia fuit gratia
alimentosa, id est, modico
alimento vires alendi ma-
ximas conferrens. 2.º in

Moyse Exodi 32. ãy semel
pro 1.ⁱˢ tabulis, et itery pro
2.ⁱˢ jejunavit, quadraginta
dies, fuit gratia vivificans
quatenus ex Fortio fontis
totius vitę ea membra, quę
alioqui sine pabulo morere
rent vegetabant. In Xp̃to
Dñô nonty fuit gratia, quæ
naã; q.ª ipse ut loquit Abu
lensis, in se ipso potestas
habenat at numquã exuri
endum, cy eẽt verus Deus.
32. Objicit 2:
Xpĩus Dñis proculdubio

tale jejunij assumpsit ad exempli nostri, et promovendi in nobis meritò jejunandi; sed si Christus Dnus non exurirent, frustrarentur utroque: quod probatur 1º quoad exemplum: quia à Viro sapienti id, quod est immitabile, non proponitur ut exemplum; atqui non sitire famem, et siti tamdiù jejunare est prorsus imitabile, ut negari non potest: quod probatur 2º quoad meritum: omne meritum nostrum quoad jejunium situm est in obsequio Deo praestito in mortificatione, et aflictione carnis, et spiritus auscultet

Deo, et ei serviat; atqui nisi
ipsum Dnum expurisset, ad
tale meritum non provocaret: ergo.
Respondeo: ipsum Dnum licet li
bere (ut plura incessus quoque)
voluit ergo hac afflictionibus
via excessus nostros compensa
re, sicut in omnibus pro
nobis voluit cumulatissime
satisfacere: ergo et infame, et
siti dolores quasque nostros ip-
se portavit.

35. Respondet ad ar
gumentum N. neg. mm, cujus d. arm
probationem disting: id, quod

nulla ex parte, et om
nino incuitabile est; Ido:
id q.d multa ex pte est
imitabile; ngo m.ris Dis
tinctaq.e similis nn ngat
cõa. Itaq.e quis dicat,
Dominus male nos expor
„ tari dy dicit estote perfecti
„ sicut et P.r vest Cœlestis per
„ fectus est: et tamē nemo nes
cit impossibile esse nos Deo
coequari. Deinde homines
in quibuslibet disciplinis libe
ralibus, aut mecanicis sper
proponunt Discipulis inma

-turis talia in arce illa, ad
quã planè impossibile est, eos
tunc accedere posse. Et quie
rarum pro exemplo insigni
vis linea, spes proponunt
altissima, ut etiam extremis
simi imitatores in illa spes
habeant q. assurgant: unde li
cet Apostolus Dominus tãm altissi
mè jejunaverit, nobis excelsi
exempli jejunij esse n̄ desinit.
36. Audi
opportunè Abulensem quæst. 3.
" dicentem: ad 3.m dicendum
" q. Apostolus Dominus jejunavit ut

„ exemplu nobis jejunandi tra
„ deret; et tamẽ in suo jejunio n̄
„ solũ fuit ista cau͂, sed etiã alia
„ scilicet ostentatio potestatis; ideò
„ jejunium Xp̃i Dñi ex aliq.ª p̃te fu
„ it nobis traditũ ad exemplum,
„ scilicet q.d q.ª ipse jejunavit, nos je
„ junem.s et ex aliq.ª p̃te fuit ad
„ pbaonẽ potestatis suę, et ex hac p̃te
„ n̄ proponit.r jejunium suũ nobis tam
„ quàm imitandum, sed solũ ad cre
„ dendum, scilicet, q. ipse erat tantę
„ potestatis, et dignitatis quas ante
„ eius jejunium istud ostendebat. sic
„ Abulensis splendentes clarissimè

nrã doctrinæ ex cujus discursu
facilè ad 2.m probaõnẽ nrã respon
det, n.g.do m: Ca. quia ptẽ jejuniũ
illud ad nrũ tradebat exemplũ,
etiã ad meritũ nrũ jejunanditra
debat, ut nimirũ nos, quorum
jejunij meritũ ẽ afflictibũ mdo
nobis possibili, et utili jejuna
rem, sed tamẽ ñ subeat se
cundo excelentiæ jejunare.

37. Sic
licet Apñus Dñi sua pas
sione promoveat nrã merita
mortificaõnis, atq. martirij,
tamẽ solius suæ excelentiæ

et potestatis edat tales
pratio quoad singularissi
mos dolores, et cruciatus,
et elebatissimi meriti infi
nitum. Immò Deus
ipse qui voluit, nos terras
irrigare, noluit tamen
ut habemus dominium in
pluvias, quod pertinet ad
suam altissimam potesta
tem. Ad confirmationem res
pondeo 1° neg. 2° antecedens
quoad ebrietatem, et sitim;
non tamen quoad compen
sationem gulae nostrae. De

ur enim homo, seu Christus duplici voluit pro nostris excessibus satisfacere. Al-
tero modo nobis simili p.er famem
et sitim, dum nimirum esurivit
post quadraginta dies, et
sitivit in Cruce: q.a unicus in hac re actus illius
virtutis infinite superabundanter satisfaciebat: alteroautem modo etiam altiori,
quatenus etiam in hac vita nobis ostendit quadragenariam in Eliam remoto
omni cibo, et potu, Deo Pa

tri pro nobis consecrato, qui
quasi esset fame, et siti cruciatus.
Ad hoc advertere, quod ratio
essentialis meriti, non pendebat
a cruciatu, et si ita,
est una ratione libera consequi,
quod in Christo Domino foret infinitum, licet
nullam afflictionem unquam
in vita sensisset.

~~~~~
~~~~
~~~
~~
~
~~~

38. Objicit. 3.° eterny fun- 97.

damenty Cayetani: si Chris-
tus Dominus in illis quad-
draginta diebus non esurisis-
set, multiplicarentur mira-
cula sine necessitate; et qui non sunt
ita multiplicanda, ut bono sensu
interpretetur: ergo Christus Domi-
nus tunc esurivit. Probatur
min: juxta nos virtute super-
naturali, et intercessit in eo
modo Christus Dominus tot
dies sine cibo, et sine potu
transegisset; sed similiter ca-
rere cibo, et potu, ut notavi

si non exurire corpus ipsorum ĩ
indiget alio miraculo: ô mul
tiplicarentur. Nego argum.
Ad 2m ex minore probationis
// propter hi alio miraculo: quià
licet id sine miraculo eve
nire non posset, tamen non
esset miraculum distinctum ab
eo, quod interveniebat in
vivendo sine alimento. Pro
ximo audi verba Tost. ubi lo
quitur de Moyse, et Elia
quest. 12: non est ô savis
// veri simile quod Moyses, et
// Elias illis quadraginta

|| diebus exurirent, cum non apare
|| at aliqua causa ad hoc max
|| ximè, quia tunc oporteb[?]it
|| multiplicari miracula; nam
|| cum ista fames naturalis
|| sequeretur, et tamen homo
|| famescens non possit tanto
|| tempore sine cibo, et potu
|| manere, oportebat, quod di
|| vinitus conservarentur fa
|| mescentes tantum; illud au
|| tem esset opus facere imper
|| fectum, scilicet, quod super
|| naturaliter conservarentur,
|| et tamen, quod famescerent,

|| cy p.x id. mira cuju utrumq.
|| fieri posse scilicet q.d con
|| servarentur, et quod non fa
|| mescerent.

39. Rogabis an, Chris-
tus Dominus jejunans ex
inertia saltem pabuli, ma-
tiem, et devilitatem contra-
xerit? Ill.mus Ciuri conse-
quenter ad sua jacta princi-
pia afirmativè respondet;
sed in nrã senta. respon
dendum est negativè. 1.o q.a
Christus Dominus orej,
et facto incredabat ipocri

// tas, quib.^us dicebat: cum jeju
// natis nollite fieri sicut Hi
// pocrites tristes; exterminant
// enim faciem suam, ut appare
// ant hominibus jejunantes:
// tu vero cum jejunas unge
// caput tuum, et faciem tuam
// lava, ut non videaris homi
// nibus jejunans. 2.° quia
nullibi legitur, aut ex
jejunio, aut per-noctatio
ne Xpt.^m fuisse macilentum,
quod certe Farisei in ipsum
retorsissent. Et si quando eum
austerum apellabant, non tamen

in hoc sensu, in quo eos potius manducatores, et potatores appellabant, sed quia si esset injustus, ut ea etiam, quæ sua non essent, sibi vellet arrogare.

20. Eruitur Doctrinam Tabulensis quæst. 15.a

" Christus autem in his quadraginta diebus non esuriebat,
" neque affligebatur, quia si non
" abstinuisset nisi per Deum non
" esset, eo fuerit virtute Dei
" sustentatus; et post hoc usus
" est cibis communibus. et

" mediocritur, seu mediocris, sub
" tentationis: Ideò nullam au=
" steritatem habuit Christus
" Dominus in illo jejunio, sed
" semper Joannes erat auste=
" rior. Sic clarissimè naturę
jejunij Christi Domini ex=
plicat citatus Docr., tere
rcàq. huc spectat id q.d in
Sti Antonii Abbatis vita le=
guitur, ipsum videlicet Stm
eremitam postquam p.
viginti annos recessit in sol
tudinea horrida, et multa
inedia pœnitentiis. fuit e per

citatur, inde nihilominus vi
vo expivisse colore, viribus
integrum, nulla quae macie
extenuatum, apparuisse?

Quaestio 3.a

Utrum Christus Dominus
ope Daemonis, an gressibus
suis, portatus fuerit
in Civitatem, et
Montem?

21. Advertendum ... ipsius, ... testatur ...

gelior tam D. Marci quam
D. Lucæ circà tentationem ità
" esse. 1.mus cap. 1.° versic. 13: et
" erat in deserto quadraginta
" diebus, et quadraginta noc
" tibus, et tentabatur à Sata
" na: eratque cum bestiis, et An
" geli ministrabant ei. 2.us pro
" lixiori expressione cap. 4.°
" versic. 1.° Jesus autem ple
" nus Spiritu S.to regressus
" est à Jordane; et agebatur à
" Spiritu in desertum diebus
" quadraginta, et tentabatur
" à Diabolo; et nihil mand

" ducavit diebus illis: et con
" sumatis illis esuriit: dixit
" autem illi Diabolus, si fi
" lius Dei est, dic lapidi
" huic ut panis fiat. Respon-
" dit ad illum Jesus, scriptum
" est, Quia non in solo pane
" vivit homo, sed in omni
" verbo Dei. Et duxit illum
" Diabolus in Montem ex
" celsum, et ostendit illi om
" nia Regna Orbis terræ in
" momento temporis, et ait
" illi: tibi dabo potestatem
" hanc universam, et gloria

" Horum, quia mihi tradita
" sunt et cui volo, do illa: tu
" ergo si adoraveris coram
" me, erunt tua omnia. Hic

22. Nota-

ri debent aliqua discrepantia
videri inter Lucam, et Matthæum
in ordine duarum tentationum pos-
teriorum; et licet S. Ambrosius
in quibusdam codicibus Lucam
Formam referentem sicut Matthæum
et è contra aliis dicent, pro
ordine Lucæ nihilominus in
Matthæo ipse particulæ oratio-
nis, et dicendi tractatus tes-

tantur, se fuisse rem magis ex ordine prosecutum. Quoad locum verò illius duplicis tentationis non deest dissidium: Tum dicant enim non nulli, primam et ultimam tentationem accidisse in Monte Quarantano, sic dico à jejunio quadragesimario; sed plures alij tuentur ap.d Surium montem ostentionis esse regnorum à Quarantano fuisse distinctum, et ait Doct.r celebris: mons Diaboli distat duobus milliaribus à Quarantano

" est à latere Bethel, in eqq.
" deductus fuit à Satana Chris
" tus Dominus, et ostende
" ret, et adpromitteret illi om
" nia Regna Mundi, si pro-
" cidens adoraret se.

93 Et quam
quis aliqui Doct. inclinent in
Mons, et Mon, vel Tabor,
alij in Monte Nebo, nihil opta
ret nihiliusq. quia mons 3.e
tentationis fuisse illy qui
appellat Mons Diaboli, sic
que illy intelligunt Peregri
ni, et in 9.° teste Suillart eo

tructa capella fuit in rei
memoria. De Pinaculo
verò q.d illud fuerit sive ñ
admodū refert pro substañ
litere deferenda, dū modo
talis locus sit unde quis
posset se dare presipitem.~
Qui multa vellit erudite
tractata legere videat Illm.m D.
Siguri. Sg igitur debem.s
suponere, Christū Dominū
reali, et ñ solū imaginā
rie fuisse deportatū ad tem
pli pinnaculū, et ad mon
tem: Licet enī ñ defuerint

Auctr, qui tale quid senserint ut estius Lucæ 4°. Corneli us Jansenius cap. 15°. Author de operibus Cardinalibus ap. S. Cipriani; id tamen dixè excipiunt Cajetanus 3. p. quest. 41. Toletus Lucæ 4°. eorumq. cogitatio solide refe litur â Suarez ut pars (?) tra textui.

22. Nec tali modo opinandi sufragari credas exemplis de Ezechiele rapto in spiritu ad fluvium Chobar; eo q. ibi sermo erat de raptu pro

terico, et de visionibus in
" dicitur cap. 40: in visio
" nibus Dei adduxit me
" in terram Israel; hic vero
frequens sermo est de reali
assumptione, adduxitione
et collocatione. Inde solum
inquirimus, an Christus Do
minus gradiens cum Dae-
mone ad ea loca perve-
nerit, an potius ad eam
fuerit per aera ope Dia
boli sublevatus? 1.a sen
tentia tenaciter negat,
Christum Dominum fuisse

ministerio Dæmonis depor-
tatum; sed solum ad Diaboli
suadelam, et proprijs gre-
sibus illum fuisse secutum.
Ità sentiunt, super caput
4.um Mathei gravissimi Doct.
D. Thomas, Cartusianus,
Maldonatus, Cayetanus,
Origenes, Chrisostomus, An-
selmus, alijq.e passim.

95. V.a
sentt.a tenet tùm in pinacu-
lo templi, quam in Mon-
tem excelsum fuisse Christum
Dominum p.r aera ope Dæ-

lur

monio deportatus. Ita S.
Hilarius, Jeronim, et Grego
rius homilia 16. in Evan-
gelia, Bonaventura, Abu-
lensis, A Lapide, Tirinus, et
alij cum Eximio Suarez. Sit
nostra conclusio cum hac sen
tentia, juxta quam di
cimus Christum Dominum
non gressu suo, sed ope-
ra Daemonis fuisse per aerem
sublevatum. Probatur
1.° ex S.S. P.P. citatis, quorum
instar audi S. Gregori
um homilia supra citata

" sic loquens: Sed ecce cum
" dicitur Deus homo vel
" in Sanctã Civitatẽ à Dia
" bolo assumptus, mens re-
" fugit credere, humanę hoc
" audire aures expavescunt;
" quę tamẽ non esse incre
" dibilia istà cognoscimus, si in
" illo et alia facta pensa
" mus... quid ergo mirum,
" si se ab illo in Montẽ du
" ci permisit, qui se pertu-
" lit etiã à membris illi
" us crucifigi. Intero; sed
conducto Dæmonis, quę

ipparet impossa, et incredi
bilis est ea, qua Chris-
tus Dominus ope Dæmo-
nis p.r aera portaretur:

96. Probatur 2.o a ratione: Christus
Dominus verè, et realiter non so
lum suasivè, sed phisico im
pulsu a Dæmone portatus
est in montem, et templum; sed
non nisi per aera in instan
ti: ergo. Minor videtur clara: ergo
quod accidit, ab ullo Spiritu
bono, vel malo alicujus cor
poris comportatio in distans

ità sit planè, ut intrà bre
vem morsilam, quas phicum
requirit anhelitum, alio se
rant: ut pt. in Daniele ad
Leonis lacus portato, et pas
sim ope Dæmonis similes
fiunt deductiones pr. aera.
Mdr. 3 probat: nam verba
textus possunt propriè sumi,
quin aliquid obstans appare
at; sed assumere aliquem
in distans, elebare supra
pinnaculum, et statuere, lo
quendo precepti de Dæmone
importans phicum hujus

impulsum in corpus sublatum: q. Mr. â nemine potest negari si Sanctorum Patrum doctrinam ob oculos habeat; et quod nil obstans apareat in eo, quod propiè sumantur; ipsa argumentorum solutio demonstrabit.

17. Mr. videtur stare, tum quia asumere aliquem, et statuere alicubi in signi ficatione propia hoc importat; tum quia illa verba de tali agente dicta signi-

ficant actiones de more ejus
dem; Diabolus autem phi
sico impulsu circumducit, et
transferst eos, quos tractat.
q. Probat iterj nrã resolu
tio: dictus modus eundi pro
gresibus in Xpto Domino
post Diaboly conducentes
erat longè indecentior, et
dificilior: q̃ potiùs fuit mo
dus eundi p.r aera pot
tatitiùs. Probat ant. quo
ad 1.m ptem: longè indecen
tiùs erat Xpto Domino
p.r motu Santissimi sui

liberi advitrij Dæmonis
auscultare suadelam, et
fieri Dæmonis pedisecum,
et secutorem; sed, si Diabo
lo suadente cum eo fuisset
ad Templum et ad Montem
pede suo, atque gressu phi
sico, res ità contingisset:
§.
98. Probat 2.a pars illius
1.i antecedenti: dificilius
est intellectu, quod Chris
tus Dominus postquam
finito jejunio jam esurie
bat aliquos dies praeser

tim iter pedibus agere-
transigeret sine cibo, et po
tu quousque veniret in
Civitate, et Montes, et re
bertere in Deserto ubi ei
Angeli ministrarunt; sed
Christo Domino jam esu
riente in illo itinere ali
quot dies opportebat insu
mere duos saltem, aut ter
ua ait Costaus quest.
34: quod hoc iter fuisse Xpto
Domino difficilius. Probat:
ipso S. Gregorius modusenim
di fuit respectu nostri

horrisonus, et incredibilis; at
q.m vis tritas uny pedix
ire post alix quasd species
nihil habet horroris. q.
Confrat. denique si tale item
naalis, et n pregnaalis conta
gisset, et intereà Discipu
lis confecisset, et Evange-
listæ nobis enarrassent res
moventes à nobis omnes
sinistras opiniones de qua
libet depositatione Diabo-
lica minus decente, hoc
ità facerent; sed id non
fecerunt, quis potuis in

in locutionis tenore magis
tenore inclinantis ad sen
sus nostrum loquuntur Mathæus,
et Lucas: quod pro concluso
dato standum est.

29. Arguitur 1.º
" verba illa Assumptus, et sta
" tutus, quæ referuntur in tex
tu non sunt referenda, aut
intelligenda de actione
phisica, et impulsu perso
næ agentis, sed de modo
conductivo, et diligente: quod
Christus Dominus non per
aera sublatus est. Probatur

anr: si proprie, et stricte verba illa sumantur, absurdum denotare tenemur, nè quid simile accidit in opposito: ergo. Constat ex ipsa sacra Evangelica ante posita: nam Mathei 17.° et alibi
" dicitur: Assumpsit Jesus
" Petrum, Joannem et Jacobum
quae verba non significant impulsum phisicum, sed pro ipso Domino praecunte, adduxit illos Discipulos post se pregredientes: quia pariter in verbis precedentibus. Insup.

verbi statuere in sacris lite-
ris n̄ significat impulsum phi-
sicum, sed vel præcipere, vel
dignitatem donare, vel ali-
quem constituere Regem, ut
„ videre illis: statuit ei Do-
„ minus testamentum pacis,
„ et Principem fecit eum: q̄ con-
formius ad Scripturam Sacram
„ verba illa, Assumpsit, et sta-
„ tuit, sumi possunt de assump-
sione conductitia, progres-
siua, et quasi viam dirigente.
50. Id
autem ex rigorosa significa-

tione jā firmata, sequatur
absurdum, constat clarè: quia
absurdum est manifestum, po
nere Christum Dominum
veluti rem portaticiam
pro libito Dæmonis, per
forma quidē divinam in
pulsu execrabili tractan
dam, et ex qua quibusvis
infidelibus fides durior
aparerat, cum vel D. Gre-
gorio licet quoad speciem
incredibile aparebat, erat
pavescendum: quo. Resp.o ad 3m
argumentum neg.o ant. et m.

probationis; cujus probatio deceat sic distincte excipi: cum licentia Dei, et cum limitatione et mensura, nihil habet absurdum; sine utraque absurdum involveret horrendum, et impium. Itaque suppositis principibus aliogui veris in argumento tota lis ducitur ad indagandum nunc de hac interpretatione et sensu, quem verba praesefererent, quid ita resultet intolerandum, et absurdum ut interpretatio stare, et admitti non possit?

51. Nos credimus ni-
hil tale enarrare tum ex
D. Gregorio citato, tum ex
Abulensi quaest. 32. Licet
quoad devotos videatur ab-
surdum, quod Christus Domi-
nus a Daemone porta-
tus fuerit; non tamen est
inconveniens, cum Daemon
Deum portans non pos-
set ei malum inferre, nisi
quod Dominus pati vellet: un-
de constat hanc deporta-
tionem fuisse de licentia
Domini, et cum mensura

prop fines altissimos; tum ut Divinitas occultaretur non se resistens, et in Solatiis eorum, qui nulla culpa à Diabolo sic agitantur.-

Immò in homines etiam hec Demoniace tractationes, et ludi non sunt, nisi Domino dispensante, et tolerante, ideòque dicit alios homines perditos Demonem invocare, ut se ipsi traderent, et minimè id accidisse. Nihil ergo posse absurdi reperiri in

deportatione ope Dæmonis, concludit, nec fidem dubiorem apparere, cum ipse Christus Dominus à Judæis credat crucifixus.

52. Argumentum 2.um tentatio illa secundo quæ de pinnaculo, et Monte ità debet intelligi, ut Dæmon sibi persuadere, posse Christum Dominum ad suum intentum adducere; sed modus illum rapiendi per aëra ad id aptus non erat: ergo. Adv.r nequit negari,

et m̃ probatur: si Xp̃tum Dominũ Dæmon p.r aere substulisset, se, et suas in sidias statim prodidisset; nulla enim Creatura posset id facere; sed prodere se tamquam tentatorem, et Dæmonem ad intentũ pertrahendi Xp̃tũ Dominum non conducebant: g.° Ilr̃at: quia si fuit raptus coram hominibus, opus erat miraculo ne visus fuisset; at miraculũ redundat, ubi non est necessitas: g.° Ilr̃at

iterum: quia quidlibet modus quo Diabolus Christum Dominum, ejusq. corpus Sacrosanctum contrectaret, atque contingeret, apparet indecens, et inverisimilis: q. Ad argumentum negatur minor cum probationibus adjunctis pro majori. Ratio manifesta est: quia Diabolus nesciens, Christum Dominum esse verum Deum, verè novit eum, si purus homo esset, discerne non

posse, an à bono Spiritu,
an à malo duceretur per
Aera, sicuti p.r Aera à
bono sublatus fuit Dani
el.

153. Imò sic eum rapuisse et
substentasse p.r Aera mul
tum magis ad ejus erat
intentum, eum ipse Xptum
Dominum tentare intende
ret de precipitatione fi
rum in manib.s Ange
lorum ipsum in medio
Aere sucipiendum; quod
re eum ad id valdè ju

baret, paulo ante se vi
disse P.ʳ Alexa manibus
invisibilibus deportatum:
ideò eum sic rapuisse
non erat Itrã ejus inten-
ty: licet enim homo tal
le quid aperxi sibi non
posse assequi, benè tal
men Spiritus aliqui
bonus operari poterat quy
quidem se Diabolum mon-
siebatur: Indè ad 1. arm.
confirmatione respondere
potest 1º. negando assump
tum miraculi requisita

etiam si interdiu in die
rus contigisset; potuit
enim eam potestas te-
nebrarii noctu p.r aere.
nam in primis semel
in solitudine sublatus
et sursum assumptus ne-
mine presente tam su-
blimi, agi potuit, ut aci-
em nostrorum oculorum
transcenderet veluti cum
magnis avibus passim
creditur contingere.

59. Rur-
sus quoad pinaculi, quod

juxta Abulensem quaest.e
83. et alios Auctores fuit,
quod cum tali templo ità
erat elebatus, ut vix inde
homines discerni possent,
facilè fuit ipsi in instan-
ti, aut brevi mora ad
eos collocasse nemine id
notante; aut si aliquis no-
tasset, eo statim dispariu-
set, re apparentem, aut vi-
sus deliquium credidisset:
verba quippe inter eos
habita fuerunt brevissi-
ma, potueruntque esse

in ejus aures, spiritualiter insinuata, dæmon siquidem spiritus se bonum esse fingebat. Qua proter credibile est quod quambiu 1.a tentatio sub specie humana accidisset, et finita illa fuisset amborum presentia dissociata, posteà vel eodem die, vel altero jam sub specie boni Angelij eum turbare voluisset, sicque s.r Aeram eum tentavit.

55. 2.º respondeni potest ex

D.º Thomæ, et imperfecto ap.d
Civium, Christum Domi
num nesciente Diabolo sic
egisse, ut à nemine videre
tur, nè prestigiator haberi
posset, et hæc erat vera
causa miraculi, ut non re
putaretur ociosum. Ad 2.m
Confirmationem respondere
debet, q.d licet Eruditissim.s
Abulensis quest.e 35. Luce
Expornat suse, quomodo
à Dæmone in corpore
assumpto portatus fuerit, ni
hilominus verius, et expe

ditiuis serviendum est eis Siu
ris, eum videlicet subtulis-
se ea potestate spirituali,
quæ ipsi a Deo, et missa est
in res corporeas; et qui
dem pasij videmus pon
dus gravissimum movere,
et per aera transferre
quo vult homines, aliaq.
corpora.

56. Objicit 3.° Origenes
sic loquitur ap.° Abulensem
" quest.e 32.a Sequebatur, pla
" nè, quasi Athleta ad ten
" tationem proficiscens yronte,

" et quodam loquebatur, die, quo
" vix; invenies me in om
" nibus fortiorem: quod non fuit
per Ceram sublatus. Con
firmatur: quia Diabo-
lus, quambis vellet ejus
portare, non posset; quod res-
pondetur ad argumentum
ex doctrina Abulensis, quod
ea dixit ~~Diabo~~ Origenes,
quia non judicaret, quod
Christus Dominus se
quebatur Diaboli prece-
dentem quasi omitando
eum in itinere; sed se

guebat eis, id est volunta 69.
tem ejus, videlicet quia omnes tentationes, quas Diabolus faciebat, Apostolus Dominus tollerabat; neque urget, quod luctatur verbo proficiscens, nam et proficiscere dicitur anima, eis in Coelum avolat. Immò ibi Origenes statim aperit, quam rethoricè agat, dum manifestam prosopopejam, et quidem aliquo modo impropiam inducit; depingit enim eodem loco Apostolus

Dn̄i quasi Pugnatorem
in arena arrogantem.
57. Ad
Objectionē dicit, q. certò cer-
tium est Diabolum toto suo
nixu, nisi Deus vellet, Xpt̄i
Dn̄i non potuisset portare;
cæterū id ei permisisse proptér
finnes suprà insinuatos, qui
sunt congruentissimi, et propter
alios quos nr̄ā imbecili-
tas non asequitur. Dubita-
bis 1.º quo modo potuit Dæ-
mon Xpto Dn̄o obstendere
in momento temporis ut

exprimit S. Lucas omnia Regna Mundi? Varie respondent Expositores, et quidem judico, Demonem neque potuisse confortare potentiam visivam Xpti Dni ad ea omnia circumquaque videnda, neque eorum omnium tam distantium veras species traxisse, et conservasse ob oculos Xpti Domini: utrumque enim praetervolat ejus activitatem. Respo igitur cum P.e Barrada tom. 2. cap. 5.

Tyrino, A lapide, et alijs, q.
Demon Pictor destexrim.^s ex
aere corpora compegit, et
finxit expressa vere re
presentativa Regnorum
et eorum gloriae non p.^r ver
ras species immissas ab
obiectis, sed per veram imi-
tationem, quemadmodum Pic
tor, aut mappe formator
pulchre solet, et propie res
adumbrare.
158. Replicabis: q. Christus
tunc Dominus regna Mundi
non vidit in se ipsis: res

pondet? si voluit videre, ne
go, quia nemo melius vi
dere potuisset: si noluit vi-
dere, confedo: sed quod no
luit fieri à Dæmone cu
ipso, id profectò non opor
tuit; quambis aliter nobis
apareat. Duvitabis 2.º ut
quid Christus Dnus por
tandus erat in Montem
excelsum, si ea conspectui
Regnorum Mundi ei pote
rat Dæmon ubilibe mons
trare? Respondeo q.d in
Ktes sic ey indè huc trahere

quandam præseferebat potestatem excelsam, qua jubarentur verba illa, quæ
" dicit: omnia enim mihi
" tradita sunt, et cui volo
" do illa. Deinde eum portavit in Montem excelsum, quia eum vellet ipsum serio persuaderi quod sine ullo phantasmate regna Mundi frustasset, et id, nisi quis altissima conscenderet, serio persuaderi non posset, quid circo voluit eum ex una parte sic elevatissimè co

Ubicaty, et ex alia ob ocu-
lorum omnia circum Regna vi-
vidos præsentata propone-
re, ut tanta gloria serio
captus, ei auscultaret.
59. Du-
vitabis 3.º quomodo regres-
sus est in desertum, ubi
ei Angeli ministrabant?
Respondeo 1.º ipsorum Ange-
lorum ope, ut ait Illmus
S. Cirillus, et est valdè
credibile. 2.º poterat pro-
fectò sua virtute dicente
S. Luca: regressus est in

" Galileam in virtute Spi
" ritus, quæ verba licet ali
quos Doctores torque
ant nimis; tamen facilè
possunt explicari sive de
Angelo, qui Spiritus est;
sive de Spiritu divinita
tis, quia Deus Spiritus
est; sive, si adhuc velis,
de Spiritu Sancto perso
naliter sumpto: quid enim
prohibet quod illam Sanc
tam humanitatem Spi
ritus Sanctus, quo obum
brante concepta est, addu

ceret ex munere S. Spiriti- 73.
ritus ubi, et quomodo in
majorem ejus gloriam ex
pediret? In id foret supple
re defectus, vel jubare ad
aliquid, quod natura di
vinitatis ipsi in verbo uni
ta non posset, ut alter
ticus aliquis deliravit di
cens, ex jubante Spiritu
Sancto tentationes superas
se.

~||~||~||~||~||~||~||~||~||~

||~||~||~||~||~||

||~||~||~||

||~||

Quaestio 9.a

Utrum Christus Dominus ter, an pluries à Diabolo tentatus fuerit?

60. Dubitari non debet, omnia illa, quae infirmitati nostrae propria esse videntur, Dominum divina sua dispensatione subiisse, et voluntate sua plena fuisse peracta: indè cum venisset non solùm brevaturus, et irium pp. aturus, sed suos etiam mi

liter instructurus, et cum hoste congredi sciret, et triumphare, voluit etiam in semetipso tentari, illud ostendens, qui non est tentatus quid scit? Unde Paulus ad Hebreos 5.° sic loquitur; habemus Pontificem tentatum per omnia pro similitudine absque peccato. Voluit ergo tentari per similitudines, id est, per humanitatem, quae est imago Dei, et similitudo nostri; absque peccato tamen

arctissimam sibi innocen-
tiam servans.

64. tentatio q̃uel
ad peccandum dicitur vel
ad explorandum: in nostro
casu Diabolus explo-
rando tentabat: tentatio
enim erat quasi medium
ad ejus intentum super
re, in qua nimie discru-
ciabat; quare præcipuum
ejus intentum erat inda-
gare num̃ Xp̃us Do-
minus esset vere Filius
Dei, idque triis vel ex

potestate sua, vel ex im-
pecabilitate, vel ex adora-
tione: si enim non posset,
aut malè vellet, aut ali-
um adoraret, profectò Fi-
lius Dei non esset; quā-
obrem in his tentationi-
bus Dñi judico, esse ex-
pecialius, et secretius
philosophandum, quam in
tentationibus, quibus solet
Diabolus justos circum-
venire; tunc G.a talis
tentatio magis erat ex-
ploratio, quam inductio

ad peccatum, videbat enim, si re ipsa esset Deus, peccati conamina esse frustranea: et cum diceret in Christo Domino rebus omnibus et summis mutatis plurimum, et solum fulgurantem et ingredientem suspicaretur, eum esse Deum, ex illo Divi
„ Augustini Scriptum tantum
„ ignotuit Dæmonibus
„ quantum voluit; et tantum
„ voluit, quantum oportuit, cruciabatur Sat

tanae cujus ignorantiæ tortura.

62. Tunc G.ª suspicando, jam in arenam venisse eum, contra quem ausus est etiam in Cælo velum indicere, trahendus erat congressus non ad illa tentamenta sensibilia, et communia, quib.s in bellis natura humana sæpè succumbit; sed veniendum erat ad spiritualia, et jacula altiora, scilicet de potestate mira

culorum, de ministerio An
gelorum, de dominio to
tius Universi, et de Deo
adorando: hæc enim erant
capita principaliora, quæ
certamen illud, et explo
rationem, possent dirimere.
Quo circà licèt commu
niter, et quidem meritò
dicant Sancti PP. Chris
tum Dominum fuisse
tentatum de gula, deindè
de superviae, postremòque
de avaritia, et ambitione;
hæc vera sunt loquendo

De materia in qua intendunt Diaboli versabatur, ut satis observat Epiminio disp. 23. sect. 2.a Satanas cum post comestionem crudiente fame, post projectionem paratis Angelorum manibus, per domi-natij obtenso orbe sumptum Dominum tentaret, intendebat secretiora illam, quae diximus, de potestate, dominio, et adoratione explorare.

ad quæstionem deuet habe-
ri modus, quo Christus
Dominus tentari potuit,
ante quam ad verba, qui-
bus se explicant Evange-
listæ, veniamus. Ex doctri-
na suprà tradita satis dispo-
ni videtur q.d ex una par
te ait P.r Bernal disp.e
2.a de Incarnatione, scili-
cet Xptum Dominum so-
lùm potuisse explorari,
non verò tentari, q.a im
peccabilis erat; et q.d ex
altera parte dicit Lugo,

nempè Christi Dni licèt impeccabilem tentari, potuisse, quatenùs propositio de malo de se tendens ad ruinam tentatio est. Itaq. 2.º re vera componitur; q.d. nimirùm Diabolus solùm conaretur scire, an esset Filius Dei, et impeccabilis; nam, semel ità cognitus ab eo tentari non posset nisi fatuè, ut oleum, et opera perderet: et in hoc sensu verè dixit P.or Bernal.

62. Attamen personæ impecabiles vel ab intrinseco ut Christus Dnus, vel ab extrinseco ut confirmati in gratia, nil infalibiliter non sunt peccaturi, possunt prudenter tentari ab illis, qui talem impecabilitatem ignorant, ut tunc in Xpto Domino â Dæmone ignorata supponitur. Ergo tunc tentatio profutura est, ex parte tentantis, vel ut tentatus succumbat, si peccare potest; vel ut probet,

si peccare n̄ potest: insuper ex parte tentari, q.^a ejusmodi impeccabilitas non tollit meritū, cui tentatio poterit deservire. Modus ergo quo Christus Dominus tentari potuit, in confesso est ap.^d theologos ex S.^to Damasceno lib. 3. de Fide cap. 20. et ex S.^to Gregorio Homil. 16. in Evangelia, scilicet quatenus solū poterat externè tentari non verò internè.

65.

interna tentatio in eo staret,
quod Dæmon veluti nobiscum
fecit post, et propter peccatum
originale, teste Epinio lib.
4o de opere sex dierum cap. V.
sæpè cum ipse vellet, imitteret
in phantasiam Christi Do
mini malas imaginationes,
quas vellet, eas phanta
sia cum internis sensibus con
fovente, quod quidem longè
aberat à Christo Domino,
in quo nedum deficiebat fo
mes ad malum, sed aderat
plenus fomes ad bonum,

et tanta subiectio sensus ad rationem, ut hanc ille sleare non posset, ex hac illum subiectum haberet, atque ho nestibus interclusum. Poterat ergo Christus Dominus à Diabolo solis externè ten tari, quatenus videlicet sua sive sermone, vel propositione externa objecti visibilis de se ad malum allicientis, quasi extrinsecus pulsaret ad malum, neque tam purè extrinsecus, ut sensus internus non suo

muniere fungeretur, effici-
endo videlicet objecti pro-
positi (~~confundam~~) sensatio-
nem internam.

66. Ille tamen
tentatio interna non foret, quia
licet interne sentiretur obj,
hec sensatio gaudere sua
debita vi proponendi obji
perceptus; non tamen vim
haberet apetitivam, ex lon-
ge minus rationem redde
re ullatenus in compositis.
Et sub hoc eodem tenore,
ut notavit P.r Sugo, sen

sive ejus externus objectus exterius, quamquis inhoneste propositus omninò oppositus persentiret. Nec sine nota praetermitti debent Evangelistarum locutiones, circa Christi Domini tentationes. Circa literam S.ti Mathei observari debet, Christum Dominum tam alte sublimique Sapientia respondisse, ut non Daemonis curiositatem magis suspensam reliquisset, sed insuper in singulis responsionibus

manifestasset se esse filio
lium Dei ab ipso cognos
cendum, et adorandum.
In 1.a nam, quasi dixitt:
" Iià, quadraginta dies
" sine pane transegit Verbj
" Dei, quod mecum est, vel
" ipse suum de ore Dei
" procedens me aluit.
67. In 2.a
" quia dicit: non tentavis Do
" minum Deum tuum, in quo
" non solum dicit, propterea
" ego non debeo tentare Do-
" miny, sed etiam dicit non

" tentabis tu me dixit Do
" minus. Similiter observandum
" est in 3.a dum dicit, Scriptum
" est Deum tuum adorabis
ipsius ea verba in Diabo-
lum esse regesta, quam
de se usurpata. Circa ul
timam tentationem dici
dicium habent non parvum
Expositores ap. Surium,
nunc videlicet ea etiam ad
explorandam divinitatis fuis
set, ubi licet neget Row
lensis, afirmant plures. Eg.
in ea Diabolus dicere non

" poterat; Si Filius Dei
" es hec omnia tibi dabo,
" et cadens adorabeiis
" me. 9.º quidem esset stul-
titia in tribus: quid enim
Deus est, et Dnus est
omnium, et alius â se adorare
non potest exat quod tentatio
oculta de divinitate per
adorationem. Illia estus
Evangelici verba clares
cent posteà. Jam queritur,
utrum prius istas claras,
et explicitas tentationes
alias â Diabolo substi

nuerit Christus Dnus?

68. Dicit 1.a sententia, Xpum Dominum pluries tentatum fuisse à Diabolo. Hanc sententiam quam probabilem habet D. Thomas artic. 3. ad 2.um tuentur Origenes, et Euthimius, Eusebius, et plures alij. 2.a sententia asserit, Xpum Dominum plures à Dæmone tentationes non substinuisse, quam tres illas in Evangelio relatas. Hanc defendunt Tolletanus, Tolensis, Ecpimius, Barragas,

Tolletus, Alapide, et Ill.mus
Siuri tom. V.o tract. 25. cap. 6.
et illisque dicendum: Xp
tus Dominus nullas alias
passus fuit tentationes, quam
quae referuntur ab Evange-
listis. Constat I.o authoritate
SS. PP. Hilarij, Hieronimi,
Chrisostomi, Ambrosij, alio-
rumque expresse dicentium, Dia-
bolum non incepisse tentare
Dominum Jesum, nisi postqu-
am eum viderat esurire; at
qui postquam esurivit, tres
illas tantum Diaboli tentationes

tiones perpessus est: q. plu-
ries à Diabolo tentatus n.
fuit. Vide ap. Suarij latis
sime probationem majoris et
notabiles S. Ambrosij dicentis,
in eis tentationibus omnes
reliquas contineri per hæc
" verba: nisi in tribus pre
" missis esset omnis causa
" delictorij: quia causæ ten-
" tationis sunt causæ cupidi-
" tatis, scilicet carnis delec-
" tatio, spes gloriæ, et abi
" ditas potentiæ.

69. Probatur

etiam ex tenore narratio-
nis Evangelicæ: eatenus
Christus Dominus ali-
as præter relatas ten-
tationes subijsset, quate-
nus eas habuisset in
juventute, vel in deserto
jejunio durante; sed ante
quam jejunium finitum fuis-
set, nullas habuit: ergo nul-
las alias absolutè habu-
it. Mrs tuentur Adver-
sarij, qui pro eo tempore
præcepti arguunt alias ten-
tationes intervenisse. Pro

batur minor: ig finito jejunio postquam Christus Dominus esurit, subjungit textus hæc verba:
„ Et accedens Tentator dixit
„ ei &c.; sed hæc verba clarè suadent, Tentatorem anteà non accessisse: ergo toto eo tempore nullam habuit tentationem. Probatur minor; quia si antea accessisset tentator, modo non diceret accedens, imò ex modo accessisse ad Dominum tentandum probat, ipsum anteà atentando o

longè stetisse, sive ex ig-
norantia, et reverentia
Personæ, sive ex considera-
tione tam prodigiosi je-
junii.
70. Probat deniq. D. Ru.
semper ac in Historia Evan-
gelica occurrit pactus aliq.
Christi Domini, quod, quidqs
respectu nostri est magni mo-
menti, et plurimus doctrinale,
et respectu suæ altissimæ, et
divinæ personæ est valde ar-
duus, et quod vix credi potest,
nisi ex infallibili dignitate

tal
v. Fide intellectus in capti
vitatem redigente, debemus
in re illa, et Evangelica enu
meratione neque plus aliquid,
neque minus asserere, quam
quod verba Evangelica ma
nifestant; sed Historia
Evangelica nullas alias
tentaciones praeter supra re
latas Christum Dominum sub
tinuisse recenset: ergo nullas
alias perpetuus fuit. Videtur
deinde constare cuilibet
Catholico expositori, qui
magis fidit sacrae paginae

quam ingenio. At istud
ex verbis Evangelii etiam
clarissima est.
74. Certè Christum
Dominum verum Deum
et hominem sic à Diabolo
trahi, et tractari est unus
ex mirabilibus factis, quos
solus pro nobis ejus mi
ra dignatio potuit exer
cere, et quod nos cum men
tis stupore firma debemus
fide tenere, credere, et con
fiteri. Et hujus vis argu
menti adeò Doctores

contrariæ sententiæ urget, ut
Doctissimus Maldonatus,
qui in Adversarijs Itrari
am tuetur sententiam in hæc
verba demum prorrumpat:
" q.d. n. pro vero, sed pro
" vero simili habendum; ubi
aperte asserit, solum posse
in oppositum sententiam nostram
stare conjecturam: atqui
ignorat, semper conjecturis
devere literam evalere, et
quidem strictiori ratione
quando definitio est cla
ra, et res in sacra pa

quira tanquam ex pro
fesso, sicut clarè, et ex
professo Apti Dni ten
tationem in Evangelijs
prolixa narratione refe
runt.
72. Arguitur 4.º ipsa li
ttera textus, si omninò
penetrat, et concordat
ut debet, fuisse in Apto
Domino plures tenta
tiones demonstrat: q.º plu-
res fuisse tenendum est.
Probatur ante: ex sacra
littera istae, Christus Do

miny durante jejunio fuiſ 88.
se tentauy, sed tres ille
tentationes relatè evene
runt posteà; q.do ijs expu
xit: q. Patet aūt ty ex
D. Marco versic. 13. di
" cente: et erat in deserto
" quadraginta dieb9, et qua
" draginta noctibus, et ten
" tabat à Sathana. Ty ex
D. Luca versic. 2. dicente
" agebat ab Spiritu in de
" serty dieb9 quadraginta,
" et tentabat à Diabolo. Ex
quib9 manifesty aparet

:: rpus, quo Ap̃tus Domi
nus Diaboli tentationes
Substinuit, fuisseq. illos qua
draginta dies illos quib.
Jesus jejunavit. q. Adc,
isty Sensy testim.o S.S.P.P.
maxime roboravi. Origel-
" nes duce Lo. Scrivit: ten
" tatus aute Jesus à Dia
". bolo quadraginta dieb. ....
" que aute fuerint tentam.
" non Simus; que ideò for
" sitan praemissa sunt, q.
" m.ra erant que ut litte
". ris foederent.

73. Beda etiã asse 83.
xit, q. Dñus tentatus est
quadraginta dieb⁹ et qua
draginta noctib⁹ q. intel
lligit de invisibilib⁹ præ
ter illas quas Matthe
us hic scripsit: ĩ plu
res alias Christus Do
minus sustinuit tenta
tiones. Ad argũtũ res
pondet ng. 2do arñ, m. prs pro
bationis, et ñ qua fal
situr: q. D. Marcus, qui
est abrebiator Mathei eodẽ
sensu, quo Matthæus ten

" tatione substraxerit ipsi
Recensuit ideo illud verbum
" praeteriti imperfecti, et tenta
" batur à Satana; quia postea
lux desiisset quia jam tentatus fuit: cujus temporis
nullius usurpatione sub hac
forma sic in eo observavit
Tostatus; quare ideo valet
accidisset, fuit in deserto
quadraginta diebus quadra-
ginta noctibus et tentatus
fuit scilicet sic finitur
hujus ratio est: [illegible] con-
tinuatè dicà similiter

" et Angeli ministrabant
" ei, q.d. ergo n. potuit intra
illos quadraginta dies
in quib. iux D. Lucam
nihil sumpsit potus aut
cibi. Similiter ad verba D.
Lucæ responderi debet: q. in
versione Græca res apareat
magis clara. Ad rationem
adjunctam sirca S. torum Patres
respondeo illos Doctores
pro textus quid aseruisse;
at in 1.º Origenes iux
Eximium eo ponderatione
n. fundet, insupèrq. ab alijs

pue ozternall ipsa conterit;
Insuper; si vera; et D. Thomae
iis conjecturae nobis apposi-
tae inciderunt; audi S. Chri
" sostomj in Mathej; Tunc Dia
" bolus videns [?] quadra
"
" ginta dies jejunantem despe
" rauerat, postquam esurientem
" censit; iterum sperare cepit.
72. Audi
etiam S. Basilij de jejunio
" sic dicentem: Dominus [?]
" quadraginta dies intentatus
" mansit, inde inferes, non
esse, cur cum capite authorita

tius nostris sententiis claudicare credat. An verò tres illæ tentationes celebres accide rint intra quadragenarii ejus dierum numerum, Ill.mus Siuri reputat non esse affir mationibus censurâ improbabilis: vero attenta historiâ sacrâ à SS. PP. exposita, videt conformius sentire, omninò postea tentationes illas acci disse. Neque revelationes pri vatæ, quibus ad sic sen tiendum movet Ill.mus Siu ri, licèt aliàsqui in pretiò

habeant pro personis,
nihilominùs pro dispu-
tatione Theologica et stric-
tissima ponderis non ha-
bent. Atentis perspiquè
omnibus, quæ in sacro tex-
tu referunt, statuendoque
tentaciones illas fuisse
jejunio quadraginta die-
rum transacto cuncta ve-
niunt ad relacionem Evan-
gelistarum opportunissimam;
scilicet tribus jejunium,
posteà esuries, deindè
Angelorum ministratio.

2.us inverisimile est, quod toto tempore ante, et in ipso deserto Diabolus non mille maquinas move-xit, atque omnes suas artes exercuerit ut Christum Dominum à vitæ San-titate deturbaret: ergo plu-res alias credendum est tentaciones sustinuisse. Probatur antecedens: incredibi-le prorsus est quod ea Omnia non fecerit Diabolus in eum, quem

videbat sibi magis in-
fensis, et quos volebat
sibi penitus subjicere,
quo certè cumulatè pres-
titit, et adhuc prestare
pergit contrâ viros, qui
sanctitatis, et justitiæ sec-
tantur; sed contra istos
mille maquinas movet,
mille legiones immitit,
et numquam impugnare
cessat, ut D.Doct.^s mistici
passim declamant, et ali-
undè in Xpto Domino
vitæ genus præ omnib.^s

longè præcelsius obseruabat: ꝙ.

76. Confirmatur 1°. Apostolus Dominus vitæ agens inter mortales ubi passim abundat iniquitas non poterat sepè non versari inter Carnis, et Mundi illecebras saltem visas, vel auditas; sed in his casibus non ociaret Diabolus, ut esti multi, qui possent, adnecteret: ꝙ. Confirmatur 2°. Ex D. Paulo ad Hebreos 5. dicente: non in Christo habere

„ Pontifice tentatus fuit per omnia,
„ ut nobis esset exemplum: quod
nedum a Carne sed et Mun
do, et Dæmone, et nedum
in tribus illis rebus ten
tatus est Christus Do
minus, sed vel in omni
genere, vel in pluximis.
Ad argumentum negat antecedens,
et probationis minorem quia licet
prima fronte appareat ut clar
rissima. Vel si vellis, illam
sic distingue: si Dæmon
haberet parem potestatem
cum utriusque Deo minorem

vi varis potestatis non ha
beret; ergo majoris.

77. Ratio
est: quia si quis longe in-
ordio prosequeretur inimicum
existentem super Olimpum
v.g. quam alia circumse
habitos: tamen in eum non
molirentur ea, quae in alios
posset statim moliri; imo
quae jacula in Olimpum
impelleret frustratur recide
rent: ita discurrendum est
in tentando Daemones Domi
nos, et homines: qui enim

propter ruinam peccati
Originalis nedum suis do-
minum rationem rebellat, et
hostibus undequaque patet
tem atque ab eis semper
oppugnari, sed etiam intrinsece
sumus contra se foederatos
insidiatores; et huic statui
nisi Dei gratia opem fe-
rret, ruinae pronum esset
ruina: quamobrem Daemon
cum hominibus plerumque
minus vi belligerat prout
[illegible] vel non est Dei gra-
tia, et cooperatio nostra;

ideò verum est, quod viros
justos, et sanctitatis cultu
nec insignitos ardentius
omnes sibi confederatos ad pug-
nam vocando.

78. At hec om-
nia irrita ipse quaerunt in
Christo Domino, ad quem
sua jacula non pertin-
gebant: quippè, qui solis
poterat tentari suggestio-
ne, quae tentatio extrin-
seca est; non verò delec-
tatione sensitivae facultatis
sive illecebrae carnis;

et Mundi proponentis in-
ordinatè objectum aliquod de-
lectabile, in quo Christus
Dominus sentire non po-
terat delectationis aliquid
inordinatam adhuc levis-
simam, et indeliberatam,
veluti nos etiam si non
consentiamus, possumus
pertimescere. Cujus ra-
tio à priori est: quia
in Christo Domino da-
batur potius fames
ad bonum; qua propter
ipsi nihil de toto objec-

torum sensibilium espera, vel in visu, vel in tactu, vel in auditu, vel in olfatu, et gustu, et multo me-lius in potentijs intel-lectus, nec poterat placere, nisi quod esset perfectissime mo-deratum.

79. Itaque si post apicem inmoderatio apareret, illicò displiceret plurimum et tenta-tione etiam levissima urge-ri non posset. Multò mi-nus proponendo modera-tum quod in se tale non esset,

ut sępè nobis p^x. igno-
rantiam evenit, qui res-
pectu infinitę sapientię
hoc esset possibile. Et data
doctrina, quę sua pro-
funda eruditione versat
Tostatus sic elegantissimè
„ intexit: et sic etiã ǂ.
„ humanitatem nullus la-
„ bor erat Christo Domi-
„ no sustinere tentationem
„ Dæmonis: ideò nullus
„ actus erat, qui minus
„ Christo conveniret, quã
„ tentari à Dæmone, cũ

» in hoc erat minus locus
» merendi ex conditione ac
» tus. Nam cum Christus
» aliàs jejunabat (more com
» muni) iter agebat, injuri
» as sustinebat, et berbera,
» et cetera humana incom
» moda, ut paupertatem, et ab
» jectionem; affligebat in ipso
» Dª humanitatem, et ideò erat
» magnus locus merendi.

Q.
80.

In tentatione autem Daemo
nis non affligebat ut dic
tum est. Ideò illos actus

proptere se ipsos frequentabat etiam nulla alia speciali causa existente, etiam si non pertineret ad exempla vitae nostrae: tentatio autem non erat laboriosa ideo erat Christo Domino superbacaneum illam velle sustinere, nisi propter aliquam causam specialem, ut pote propter instructionem nostram, et tum sustineret utique quod illa strictè fuisserent (9.ª aliàs eam totali

perexisset ex ipsis Dominus ea propter solam instructionem fecisset, nos quae instruit non possemus, quia non essent scripta.

84. Ex mirifica oppositione rationis, cur necessario a Daemone potuit Christus Dominus alias tentationes pati praeter relatas dissonant ad doctrinam quam supra dedimus: cum enim Diabolus nisi medio Mundo, et carne hominem tentare non possit; quippe etiam

ad tentationes spirituales
oportet in hoc statu praehabere phantasmata, sequitur,
quod quando cumque Christi Domini
humanitas in medijs illecebris, et malis situationibus
versaretur, neque in uno apice tentaretur intrinsecus;
cum omnia speculative displicerent humanitati semper, ad recta propensae.
Ex quibus explanatur istud
argumenti dispositio: Patet
enim ex hac doctrina cur
Daemon tantopere, justos

honem tentet, et Christus Dominus ita tentare non possit. Inde enim ad 1. ... objectionis sit clarus, respectu Christi Domini non potuisse illecebras carnis et Mundi tentationem opponere.

82.

2. objectionis dicendum est, textus D. Pauli semper verum esse, licet Dæmon nullam aliam praeter relatam tentationem egerit in Christum Dominum: si quidem verba illa tentatus per omnia possunt

indicant, omnia humana incommoda sustinuisse, et tentamenta virtutis sive ea mensurans, sive qualia pati voluit; et, quantum pati voluit, ita scripta reliquit: scilicet de paupertate, adjectione opprobrii, itinere, fame, siti, doloribus et morte violenta, quae omnia sunt quae oportebant, ut nobis Christus Deus in similibus compatiatur: quod autem in omni genere mali tentationes subesset,

in V.ᵗᵉ n̄ oportuit, tū, prout dicta; tū q.ᵗᵘ Deus non ità dissposuit. Insuper: si tentavit cū omnib.ᵘˢ Regnis totius Mundi, in quib.ᵘˢ est omnis structus sunt omnes opes, omnisq. voluptates; quid amplius ad tentationẽ in omnib.ᵘˢ desiderat?

83. Replicab.is statim: q̃ Diabolus novit Christū Dñ̃ esse Deū, si, quid noscebat, ei à se tentari non posse. Respondet.

certa noticia; nisi cum
suspicione vehementi, et
valde nutante; Ideo cum
Potest benè respondere, Dæ
mones fuisse in hoc negotio
ab initio valdè vexatum;
cum enim Deo non illuminante
arcana Profetica de Ilesia
non intelligeret, licèt con
ticem legeret, ideireo inter
innocentiam stupore, atque
nisimis simul cum mira
culis, et inter abjectissima
et humanitus infima
nub.' eu subesse intuebat,

vehemens torquebat ante,
et divini, ità ut omnes spe
cies hinc inde ab eo com
positę numquam certam cu-
jusmodi noticiam darent. P.
etiam ex historia S.ti Job,
tentationes ab eo ordinari,
atque in hominibus saltę
aliquibus posse ità dispo
ni ut Dæmon eos tentan-
di complicentiam non habeat,
nisi quatenus ipsi de sua
invesilitate majorem, vel
minorem tentandi licen-
tiam paret: quod verò jam

nem: ad tentationem ne-
llatus aperit, Dæmon
tentare non potest, nisi
adjussu Dei, ut in Xpto
Domino vel in Sanctis
multiplici tentatione con-
cussis.
82. Objicit 3.º cp D. Luc[a]
ca Istat, quod consumma-
ta omni tentatione, Dia-
bolus recessit ab illo usque
ad tempus; sed expressio
ista clarè denotat, iteru[m]
forè tentandu: ergo plures,
quam relatas tentatio-

nec sustinuit. Nego, vel
distinguo maj. digo maj: ite
rù forè tentandum, id est, pro
bandum per Judæos Chris-
tum Dominum obfuturos tem
pore suo; Ido maj. iterum
tentandum ab ipso Dæmone
immediatè agente; nego
maj, et consequentiam: quia
Dæmon non poterat non se
implicare in tanto scelere,
et cumulo iniquitatis, quæ
in passione Xpti Dñi
contigerunt: Indè expre
tio illa usque ad tempus

valde commodè potest
intelligi de Passionis
tempore de quo sæpè
"" Ipsius Dominus tempus
"" mey nondy advenit, vel
"" nondum venit hora mea.
Undè in illis verbis di-
cere videtur Evangelista,
Diaboly istos lapides
quos modo collegit rabiy
pleny servasse ad tempi
id est, ad eos tempore
Passionis jaciendos usq.
"" explorando; si Filius Dei
"" es, decende de Cruze;

" libera eum, quia vult eum
85.

eum verberando, et crucifigendo ut tandem eum, quem noscere et destruere non poterat, interficeret. Sic tandem infelix ille per eandem viam, qua vincere crediderat, miseram cui passus est ruinam. Et certè ad hoc faciunt verba illa Nostri Domini in horto ad Iudaeos:

" hec est hora vestra, et
" potestas tenebrarum: jam
" enim tempus accesserat,

in quo Dæmoni, et tenebrarum potestati ex divina dispensatione, et ex Divinæ providentiæ arcanissimo permissu erat, ut per suos impios satelites abriperet, faciaret opprobrijs, caederet, flagellis, et plaudente ac acclamante Populo impio Judaico in Cruce morte crudelissima afficeret.

86. Objicies 2.º ante horam supra relatam Dominum tentavit Diabolus

cy, pavore, et tristiciam, qui tentatio pessima est: ergo non potuit tentare pluries. Tertio

" Constat ex textu sacro, cœpit

" pavere, et tedere, et contristari; ubi repente voces,

et Angeli confortatio pro funditatem tentationis videntur innuere. Confirmatur ex Euthimio super Matheum dicente, Diabolum Christum Dominum tentavisse per somnium, et ignaviam, et tempus: ergo fuit pluries tentatus. Ad argumentum

potest respondere, quod si haec tentatio fuit, in hoc non fuit a Diabolo praesertim immediate, sed ab ipso rerum eventu, et infirmitate humana ejus, Deo sic jubente, sibi relicta, ut in conflictu acerrime orabat, et mereret: et hoc solum modo, sane admitteret Euthimius, qui ab eximio nostro Doctore in hoc puncto non probat, et ex cujus doctrina ad objectiones clarissime

potest respondere.

87. Unde voluit Deus Apostolos Dominus potius in invisibili tentari ad patiendum, quam in conspicibili, quod non erat doctrinæ. Deinde hæc scripta est in textu sacro, nec de ijs, quæ in textu sacro sunt clarè, quæstio movetur. Respondeo 2º illam minimè neque mediatè, neque immediatè fuisse tentationem Diaboli, quippè qui se non hic

immiscuit, sed ut nudo
dispensit voluit Dei ne glo-
riam animæ ad ejus portio-
tionis superiorem retractanti,
et inferiorem relinquit talibus
humanis speciebus et passi-
tionibus seu molestiis, passi-
sicut dolendi, tristandi,
Sed ad meritum, et doctrinam.
et proceterea ex eadem di-
vina providentia Angelus
apparens esse potuit offi-
ciosus confortationem ali-
quam extrinsecus humani-
tati præstando, quæ ita

apparebat misteriose relic-
ta: licet enim virtus divini-
tatis si adesset prorsus
explicita, et extensa non
posset ab aliquo confor-
tari; tamen retracta pau
lisper sursum ad virtutem
locum Angelico remane
bat officio.

68. Non secus accea-
dem virtute, et divinitate to-
tius vitae fonte nutriri po
tuit Xpus Dnus post
quam esurit, et tamen An
geli ministrabant. Quynis

teriā deserviebant pluri-
mū tū ut Discipulis com-
mendaret doctrina Magis-
tri, doctrinæq. veritas; ut
ut amor æterni Patris in
Filiū quoad nos etiā com-
mendaret. Passus ergo est
Aptus Dnus prop nos
tres illas tentationes,
sed ut diximus fuit per omnia
tentatus: q.ª in potentijs,
et sensibus plura sustu-
nuit scilicet in mente no-
tionem Judæorū errantiū
et omniū errorū nostrorū:

in voluntate ingratitudi
nis Mundi, quos venerat
redempturus: in memoria
approvia opprogratiis, quis ac
ciderunt sup.ra se: in ima
ginatrice angores, tristi
ciam, et timorem mortis:
in auditu blasfemias, in
visu subsanationes et risus,
in gustu fel et acetum,
in odoratu fetorem atri
Pilati, in tactu vulnera,
et Cruzifixionem. Haec in
quam passus est, ut pro
uberrimam redemptione

æternæ felicitatis finalis
consequam.^r effectus.

Quæstio 6.ª
In quo ætatis suæ anno fuit Christus Dñus baptizatus.

89. Solita sua eruditione quæst.^m discutit Ill.^mus Riuxi, cujus prio notandus est, quomodò, et quandiù computandus sit imperium Octaviani Augusti ex probatis Autho

xiii. jn ipsos non statim
à morte Iullij Caesaris, sed
biennio post auspicatus fu-
it Octavianus imperium, eo
qd. ipse ante consulatum
re ipsa non imperasset,
quamquam privatim suc-
cessor Caesaris haberet:
tempus verò, ad quod im-
perium Octavianus se ex-
tendit, non ità ipsis est,
ut non varient aliqui.~
Communis verò sententia
imperium illud ad quin-
quaginta et sex annos

extendit. Notandu etiã coincidentia valdè re-certa anni Xpti Dñi scilicet Nativitatis et primi ipsius cu anno Imperij Augusti, quis fuit quadragesimus 2.us ut docet Doctissim.s Ve Uarminius, cui ad stipu lat Siirius, ex generali chronologi Recentio rer.

Do. Notandu deniqu nato Xpto Domino, Augustum supervixisse annos quã

-decim, et Menses octo: 109

quippè nascente Dn̄o, anno 42.° Octaviani currente

p.^x Menses quatuor, nimi xij ab Augusto diè 19.ª

in qua consulatus accipit usq.e ad 25.^m Decembris,

in qua natus est Dominus, si postea superaddant

quatuordecim annis, et octo Menses resultant

omninò illi quinquagin ta sep anni, quibus Au gustus credimus imperasse.

Cui Octaviano absque

ulla imperandi intermis-
sione successit Tiberius,
quo imperante baptizatus est Xptus Dnus.
triplex afertur sent.a
1a. est singularis, quam
tuet Eminentissimus Ca-
ietanus, qui docet, Xptu
Dnu cu baptizatus est
necdu annu trigesimu atti-
gisse, sed solu vigesimi no-
ni extremitatis. 2a. sent.a
Varoni tenet, Xptu Dnu
fuisse baptizatu anno
trigesimo 1o. pr. diem

tredecim; nempè vigesimâ quinta Decembris ad 6.am Januarij.

94. 3.o Dico sent.a tuetur, Christum Dominum fuisse baptizatum anno 30. jam incepto, et per dies tredecim currente, quatenus completo vigesimo nono die vigesimo quinta Decembris subcesit baptismo 6.o die Januarij immediatè post subsequuta. Sic docent tirannus, Abulensis; Suarez, Barradas, Toletus et plures alij. Sit dicto: Christus

Dñus fuit baptizatus

anno trigessimo jam in

cepto, et p.x dies tredecim

currente. Probat ab autho

ritate 1.o quoad 1.am ptem:

id, quod frequenter dicitur

in aliquo anno accidisse, com

muniz deuet intelligi ità

ut acciderit eo anno saltè

currente; sed ex pluribus

S.ti Patribus constat Chris-

ty Dominy anno triges-

simo fuisse baptizatum: ergo

deuet intelligi o id accidis-

se anno ætatis trigessimo

saltē currente. Petrum
ep. Ravennensis, oratione 33.
» dicente: trigesimo anno bap-
» tizatur Xpus. Ep. S. Hie-
ronimo Ezequielis N°. dicen-
» te: triginta annos natus
» venit ad baptismum, qui in
» homine perfecta aetas est.
92.
Theophilacto Luce c. 3o ajente:
» cum triginta annorum esset Do-
» minus, baptizatus est. Cla-
rius ex Sireneo lib. 2. cap.
» 33. dicente: ad baptismum enim
» venit nondum qui triginta annos

" supleverat, sed qui incipe-
" ret esse tanquam triginta
" annorum. Ex Epiphanio lib:
" 2. Contra Haereses: triginta
" quidem annorum, sed non ple-
" nus: quo re vera Christus
Dominus anno trigesimo
incepto baptizatus est. Post
" infra ex illo Luc erat
" incipiens, quasi annorum
" triginta, in quo annum tri-
gesimum currente clarè sig-
nificat. Confirmat: quia
illa particula quasi ità
exponit, ut non ad verbum

subsequens, sed ad præce-
dens referat, ut pᵗ. in illo
" Ioannis et vidimus gloria
" ejus, gloria quasi Unige-
" niti à Patre, id est, vidimus
speciem, et similitudinem illi-
us gloriæ, quæ propriaⁿ
Unigeniti; incongruè autem
referri potest ad verbum,
de quo incongruè diceret
" quasi Unigeniti referen-
do li quasi ad Unigenitum.
93. Pro-
bat etiam ex Cronologia: Chris-
tus Dnus dicit animam

quatuordecim, et octo men
ses vivente Octaviano, q.º
defuncto statim imperavit
Tiberius; sed Christus Do-
minus baptizatus est an-
no 15.º Tiberij currente p.ᵛ
quatuor menses et trede-
cim dies, qui certè conficiunt
ciunt viginti novem annos
et tredecim diebus: q.ᵘ Cons-
tat ex Chronologia m.ᵗʳˣ quia
Octavianus accepto suo Con-
sulatu die 19.ª mensis
Augusti, eodem ferè die, tes
te Suario, defunctus

est post quinquaginta et
sex annos imperij; atqui
Christus Dominus natus
est anno quadragesimo
secundo Augusti currente,
te, ex quo ad 25.^m Decem-
bris occurrunt quatuor men-
ses: quia a nativitate Chris
ti Dñi usq. ad mortem Oc-
taviani restabunt quatuor-
decim anni et octo menses.
Item manifestè constat: quia
ex D. Luca expressè habe-
mus, quod anno 15.° Tiberij
factum est verbum Dñi super

Joannes ut baptizaret; Xp-
tus autẽ baptizatus fuit
die 6. Januarij, ut ait Ec-
clesia.

92. Objicit 1.º ex P. de
Salmeron. 1.º ex Chro-
nologia Christus Do-
minus moriente Augus-
to habebat quindecim
annos, et duos Menses; sed
postea baptizatus est
anno 15.º tiberij quinq.
Mensibus elapsis: q̃ re-
sultant triginta anni com-
pleti, et aliquot dies.

Confrat.: Dominus natus
est anno 42.º Imperij Au
gusti incepti ab obitu Iu
lij Cesaris; et anno 41.º
Augusti computati ab
ejusdem consulatu, et ab
obitu Iullij Cesaris vi
xit Octavianus quinqua
ginta, et septem, ab initio
verò sui consulatus quin
quaginta, et sep; atqui
ità resultant in Xp̃to Do
mino usq.e ad baptismy
decem, et sep Octaviani,
quindecimq.e tiberij: q tri

gesimo primo incepto-

Christus Dominus bap-
tizatus est. Ante res-
ponsionem liber Doct. Epi
mij veras premittere, su-
per inconstantia, et mo-
dica firmitate in puncto
Chronologiæ. Potest enim
historia humana ad sen-
tentiam adduci, seu potest
sententia Chronologia con-
firmari: quamquam et ipsa
etiam incerta sit, id fa-
cilè ad illam detorqueri
sententiam possit; si ita

tamen non nulla statuemus, probabiliora, magis q. receptta prinsipia videbit. fortasse opinio hee verosimilior.

95. Sic nos nec respuendo, nec tenacis adhaerendo Chronologijs ressp. distingo. ... jro omnis vis Chronologijs; ... jro aliquam probabilis subdistinguo: euenientis eam, cui insititur; ... alia via inferente; ... Nihil cordatius Expositorib.

quę in disputationibus,
quę nequeunt à Chrono-
logia separari, aliquę sibi
firmare, quę in eo negotio
sibi rata, et deprovatis
Authoribus elicita sit, quę
nullus palmarium errorem
labefactet: licèt interea
millè alij diuersi calculi
eo diuersis conficiant Au-
thoribus. Ut q. ipse Val-
merom prolegomeno 33.
postquę stabilire conatur
talem decimum septimum annum
Christi Dni eo Veda

et alijs sumendo Impē
rij Octaviani ā morte
Iullij Cæsaris, ait in terã
ips prolegomenon, quod
secundo anno ā morte Iu-
llij potitus est Augus
tus authoritate, et impē
rio quod nos dicimus.
Dicit insuper, tale impē-
rij durasse annos quin
quaginta sex paulò
plus p.r hæc verba: q.
si ab eo tpore q. ordinē
Imperij capiat (n.q vel
do
rius tunc imperavit, q.

solus fuit Imperator]
invenient quod scripsit
Tertullianus, Ireneus, et
alij, Apostoli nati anno
quadragesimo primo
Augusti Imperij: veru
etiam quod tradit Eusebius
Augustus regnasse quin
quaginta sex, ac paulò
post dimidio anno. Nos
etiam hoc dicimus: nam illi
loquuntur de quadragesimo
secundo currente, sicque
sibi non discordant: quo
cum sequantur viam probam

bius in historia Romã
norū nihilo[minus] ex script[orum]
Consilijs, aut ratione rē
stiltem opositū, reaē nr̃ã
procedit opinio.

36. Ad Ipsas
ns rgat nd. co q. ex Au
thorib[us] probatur imper
rij Augusti auspicandū
est ab ejus consulatum
non verò à morte Iullij
qui viennio antecessit.

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible] in

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] in

[illegible]

[illegible] p. 13. [illegible]

[illegible] infirmat[illegible] [illegible]

quasi [illegible]

[illegible] p. 11. [illegible]

appellat[illegible] quasi [illegible] Dicas:

[illegible]

[illegible] reddit [illegible]

[illegible]

[illegible]; Capitul[illegible] Io. [illegible]
[illegible] nostrar; [illegible]
teneri ad [illegible]
[illegible] in Capitulo [illegible]
[illegible] ad ordinem conformi
ad [illegible] Dicti [illegible]
no 3o. completo. Resp.o [illegible]
[illegible] complendos. [illegible]
[illegible] dixeri ubi non Capi
[illegible] e dicitur de annis
completis, vel inchoatis.

91.

[illegible] ex [illegible], et debi
[illegible] conjecturam [illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible] [illegible] Pertijo [illegible]
[illegible] padre [illegible]
[illegible] argumentos [illegible]
[illegible] baptizavi [illegible]
[illegible] Augustino
et [illegible] ipse Domini[illegible]
[illegible] de Maria,
[illegible] [illegible],
indicante de [illegible]
[illegible]
[illegible] Sacramenti
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible] Coelo [illegible]

[illegible]

[illegible] 1722.

Articulus 1.us

De potestate Christi Domini super universum Orbem.

98. [illegible] Propositio

[illegible] 1º de Christi Domini potestate [illegible] creaturae competente.

[illegible] Christi Domini [illegible] potestas [illegible] est. [illegible] Dominus [illegible] Dei [illegible] [illegible] est Rex Regum, et Dominus Dominantium est

[illegible] idt. [illegible] [illegible] pote, et
[illegible] [illegible] poenit [illegible] ob
[illegible] [illegible]. [illegible] omnium
[illegible], et [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] orbis terrae [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]are: [illegible] [illegible]
[illegible] titulo humanitatis
evolvit disputatio: [illegible]
Christus Dominus [illegible] [illegible]
[illegible] vere potestatem
dominium, et [illegible]
[illegible] [illegible] omnium [illegible]
habuerit, ita, [illegible] [illegible]
[illegible] totius orbis Do
minus [illegible] tempore

lib. 2 Praefuerunt ergo in
sacra pagina Cui
nuncupatur Dominus
Jesus Christus
Servus Domini cum
nolo hoc stante
non esse aliquando Do
minus ipse tempore.
Principio el P.e Torre
xo, el año de 1762. en
esta question dice que
ha de Septiembre, y
en el año pasado en
escrivio todo lo q.e an
[illegible].

Inter Regnum, et Dominium late
est differentia: nam primo
Regni nomine est jurisdictio,
facultas seu jus dicendi in
omni Universitate [illegible] civibus, ex-
pediendi, vel [illegible]
omnia, quae ad publicam u-
bernationem pertinere videntur.
Dominium vero significat
[illegible] rei, per quam libe-
re [illegible]. Inferas, jus [illegible]
[illegible], et communicabile
esse sine Dominio, [illegible]
[illegible], neque [illegible] vero [illegible]

[illegible] ipse [illegible] re[illegible].
person[illegible] [illegible] in [illegible]
fuit [illegible] tamen [illegible]
Divinæ vasallis, ex sub
diti, non tamen [illegible] et
[illegible].

100. Ideo loquendo non
solum de Deo, et Domino iu
risdictionis, sed etiam de Domi-
nio proprietatis; utrum fuerit
in Xpto Dno quatenus homo
est. Dixerunt DD. nostri
Christum [illegible] Dominium [illegible]
est, [illegible] ut Dei, ideo
quia incommunicabiliter a [illegible]

Christi Deus, et Dominus ... voluntate, Dominus ... tur medius, ... et ... et subordinatio ... ab illo ... in libertate, et ... Christus ... Deus, et homo, Deus ... quod est Deus homo ... Deum ...

illa dominii dominij quod Deus apperuit, ejus exercitii donum, exercere poterit, quod dixi.

101. Ergo ipse omnia humana dominia longe superat dominii istud pluribus titulis: 1º Origine, ut pote ab ipso numinarum. 2º Stabilitate in æternum. 3º amplitudine ad omnia, et super omnia creata. Decens igitur erat, ut ad tantum dominum visibile signum ipsius tale dominij excellentis in quam

in hoc sequenti; potest enim Deus dominij sui in eo gradu, quo vellet, dominicam re: istorum gradu dominicabile, et dominium sui in nos creare, sive humanitate Christi Domini, quae in unitate suppositi Deus erat. Dominium in hoc potest recte appellari medium, quod licet creatum ex parte voluntatis, quae est domina; tamen propter divinam hypostasim ad rationem dominij christi, pertinet superiorem rationem dominij su-

rii humani.

102. Jam consentien
cium a communi 3ª sent. tert.
Xpto Dño in quantum homo re-
spectu justificatio dicenda. Ita
S. Thomas [illegible]
[illegible]; sed adhuc subdividitur
et in duas sententias. Altera
ea Xpto Dño tribuit sol.
perfectiones, et dominii directe
[illegible] omnia temporalia.
[illegible], Vitoria, et
alii: Altera [illegible]
[illegible], et dominium [illegible]
[illegible] in Xpto Domino

[illegible] homo est [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] Domi-
[illegible] directo [illegible] omnia
[illegible] temporalia. ita
S. Thomas lib. 1. de re-
gimine Principum. D. [illegible]
[illegible] Dom. Colonie[illegible],
[illegible]
[illegible]
[illegible] Petri, [illegible] Do-
[illegible] in quantum homo
est [illegible]
[illegible] Domini [illegible],
[illegible]tionis, [illegible]

...cir [illegible] Dominum [illegible]
[illegible] Optim[um].

133. Rubri[illegible]
[illegible] ratio [illegible]: [illegible]
[illegible]. [illegible]
mine Rex Regum, et Do-
minus dominantium. [illegible]
[illegible] ubique [illegible]
[illegible]? Data est mihi om-
nis potestas in Coelo, et in
terra, et Pater omnia dedit
in manus filio. [illegible]
[illegible]: Videbitis filium ho-
minis [illegible] [illegible] [illegible],
omnia [illegible] subjecisti sub

[illegible]
[illegible]
[illegible] Ipsi Dei [illegible]
omni [illegible], et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]. [illegible]
Dei [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
nobis [illegible]

et [illegible].

Maior prob. V. Omnes partes tradentes sunt a Patribus. Philosophi omnes, et subtiliores:

10 2. [illegible] hic

omnia [illegible] sunt in uno [illegible] magis [illegible]: Deo [illegible] Dominio [illegible] omnia [illegible] dominium [illegible] [illegible], et [illegible] super [illegible] terrarum orbem. Probat [illegible] Dño [illegible] Deus [illegible]

rex [illegible] [illegible]
tu. [illegible]
in se. Probat [illegible]
ne [illegible]
[illegible] omnini Deo [illegible]
[illegible]
[illegible]
ta Domino [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] tribui [illegible]
[illegible] Domino [illegible]
[illegible] nomo [illegible]

nec aliquis expectationis

[illegible] [illegible] [illegible], [illegible]

expressio [illegible] [illegible] dixere

potestati, et dominio.

Ergo

105. [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] in nomine [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]. [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] potestate, et

dominio temporali [illegible]

[illegible]. De [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

infinite [illegible]

redemptio omnes Creaturas

reparaverit, consequenter [illegible]

[illegible] jure potestatis et pro-

prietatis ad tale omnes [illegible]

[illegible] reparatori [illegible]

parere Creator [illegible] crea-

tionis directa potestate,

proprietate [illegible] dominio [illegible]

[illegible] simili reparationis

ius dominii illud, et po-

testatis [illegible] aferre

106 [illegible]

efficacia [illegible]

[illegible] potestatis [illegible]

minime dixerim, et moneret
cet salutis nostri Spiritualis
lis, ad quam exequendam [illegible] ne-
cesse, neque potuisset reci-
pere Angelis nisi in [illegible]
re ad Spiritualem [illegible]
lum [illegible] extra [illegible]
[illegible] sed inextricabile [illegible]
potestate humanitatis unitis
potestatis Omnipotentis
re dissipata adeo, ut nihil
de [illegible] sollicitudine po-
testatis [illegible] posset
praeciperet, neque [illegible] quanta
ris [illegible] sibi posset [illegible]

[illegible]exe: [illegible] Parte[illegible]:
[illegible] Christus Do-
minus in quantum non debe-
bat potestate regiam habere
ut dicta distincta à Sacerdo-
tio eo quippè modo, quo
utramque habuit Melchisedec
Christi Domini figurans;
atqui si soli esset indirecta
potestas ad spiritualia
[illegible]rum, minimè fuisset à
Sacerdotii potestate distincta
quod [illegible] est indubitata: nam Chris-
tus Dominus ratione potes-
tatis suae aeterni Sacerdotij

ad omne id, quod ad vic-
tualis salutis conducebat, po-
tentiam habebat.

Probat deniq.

10). fundamentum sententiae contra-
riae evertendo: ideo Apostoli
Domini directum dominium, et
potestatem temporalem non haberent,
quia paupertatis [illegible] fuit
[illegible] terrae statum colere: sed
haec ratio nihil probat: quia
Pontificium: perfectio strictissimae
paupertatis valeat [illegible]
rerum temporalium usum, et
retineat dominium: [illegible]

nihil prodat. Dt. ano inde-
ligiony plurig paupertate
strictissima. Dicat. Christus
Dnus habuit modo speci-
le excellentis dominius mei
in iure divino, et mani
humano omnino incommuni-
cabiles ratione unionis hi-
postaticae: nihil obstat do-
minius in omnib. temporale,
et si paupertatis rigorosa ca-
lleret. Ratio totius e: g.
paupertati solu obstat et do-
mini retentio, quae fit pro
usu relig. reuperandi, sed

[illegible] reteritis in ipso Do-
mino non erat [illegible] alii.
[illegible] perando, sed [illegible] ipse
[illegible] a conditione [illegible]
[illegible] illud non obstaret, ut
a ipso Domino [illegible]
[illegible] collexet.

108 Objicit[illegible]

1° Apostolus Dominum [illegible] subjec-
[illegible] temporali: [illegible] n
[illegible] potestate [illegible]
omnia [illegible] verbis
[illegible] omnis [illegible]: [illegible]
habere potestatem ad exercendum
ullum [illegible] ibi [illegible].

[illegible]

tion [illegible]

si haberem [illegible]

[illegible]

fuit subsistens: [illegible]

[illegible] quod illud exercitium

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Dns: [illegible] illud

fuit permittebat exercitium [illegible]

[illegible] illum [illegible]

[illegible] exercebat [illegible]

Dni [illegible]

[illegible]

Dominio, quem ipse dedit, ipsi. exp. potestas. Hic enim
deumum intelligi illa verba
S. Lucæ: Hæc est hora vestra,
et potestas tenebrarum; quæ
omni cuique homine subjecerat
etiam suis operibus.

109. Objicit 2.o
sententia Fabiana verbis Christi
Domini juventutæ tradidit: de
tota est. Probatur ex capit
te 18. Joannis, ubi Christus Do
minus sic dixit: Regnum meum
non est de hoc mundo; atqui habere
habere Dominium temporale de

[illegible] sicut lux [illegible] est

[illegible] liber [illegible]

[illegible] et [illegible] probatio:

ñe de hoc [illegible] objective,

et quasi in genere causæ ef-

ficientis. Ideo probatio: [illegible]

de hoc [illegible] materiali, sive

in genere causæ materialis [illegible]

Rex omnino loquitur ipsi

Domini [illegible] præcertim

in eo sensu, [illegible]

[illegible] alij

[illegible]: at si diceret:

[illegible] meum non est aliquod

ex eo [illegible]

[illegible] de Mundo, ipse [illegible] ne-
y non est de hoc Mundo ori-
ginative; quia dominij, et ju-
risdictionis divinae iura tempo-
ralia se extendat, attamen
habet originem, quae ut ab
hoc Mundo proficiscat.

Ita. Stii.

praecavet Apostolus Dominus ex-
cludit, q. sua suprema potes-
tatis et dominij excellentiae vir-
tute hec etiam infima versetur.
Inde S. Augustinus oportune
et ingeniose observavit Apostoli
Domini in sua sententia non

dixisset; Regnum meum non est hic, sed non ē hinc: Id enim no-
tavit S. Chrisostomus, ac
verbis Christi Domini po-
testas dominiumque super omnia
temporalia non videantur ex-
cludi. Si enim Christus Domi-
nus voluisset verbis poten-
tamque, et dominium excludent
tibi loqui, dixisset utique: Reg-
num meum non est hujus Mun-
di; genitivus quippe possessio-
nis ut vocant Grammatici
id denotaret, Mundum nunc
ad Christi Domini dominationem

nimimè pertineret.

III. Objicit

13°: Ipsum Dominum urgente opportunitate insinuavit, se nulla potestate judiciaria gaudere: quia illam non habuit. Patet a verbis Lucæ cap. 12. ubi dicitur, Fratrem de hereditate sententiam ad Christum Dominum recurrisse, hocque retinuisse respondisse: quis me constituit Judicem super vos? quod dicitur a verbis potestate judiciaria ordinaria et pure humana; Ideo a verbis extraordi

naria et quasi Judicii Su
premi; ergo anno, et eadem.
Supremi. hic Judex, qui ipse
Epistola ad Romanos in hoc
mortuus est, et resurrexit, ut
vivorum, et mortuorum regno
dominetur, suae justitiariae po
testatis manifestationem, et post
tremam appellationem reservavit
ad illam causarum earum, dirimen
ducat totius Universi dis
cutiendam; reliquis causarum
rorationis ad suos humanos
temporariosque Judices relic
tum. Ideo autem sit sinit

sit cl. Armigerius: merito

terrestrium declinet, qui pro

o caelesti veneraret. Sic D.

Apostus Dominus non uni posteritat

te sponsali decrevisset, noluit

it eis diximere litigantium:

sicut deus, qui vellet ig-

notus pro Christo transi-

re, non aliis litigantibus, qui

forte ad illum decurrerent,

responderet; cum tamen re vera

potestate gauderet.

112. Objicit 2do:

Christum Dominum coluit summa

et perfectis paupertate: sicut

bene Dominus dixerit omnis rerum.

Probat contra: paupertas dominij

retinentis est paupertas minor,

et imperfectior paupertate

usus, et dominij relinquentis: ergo.

Respondeo, distinguendo antecedens: Apostolus Do-

minum possidet summa paupertate

tem suo statui, et fini consentientem; concedo antecedens: absolute, nego antecedens:

et consequens. Sicut enim ad faci-

endas creaturas absolute non necessitat

ipso theologos Deus, sed ipso su-

os fines, quos nos ignoramus;

ita Apostolus Dominus summe

coluit, ubertate perfecta

plura de suo fine noverit

proferre. Sed alii, et confor-

miter ad superiorem doctrinam

resp. 2º esse ante negando cau-

cujus probationis distinguo: domi-

nium retinere rationes simpliciter

necessitatis, dignitatis, et cele-

brationis; nego ante: dominium

retinere intuitu alicujus usus

dico ante, et nego conseq.

113.

Opponi-

tur Dominus, episcopus ... Hu-

manitas rationes unionis hy-

postaticae verum potestatem

dominij. Directij ac omnij
Creaturarij, et ità desup.x illap.
sum, et incommunicabile, num-
quam illud dimitat, quia, sè-
mel illud cum supposito assump
sit ratione ecentialis supe
rioritatis ad omnia. Hæc au
tem dominij retentio, pau.
pertatem non minuit, sed
potius summè perficit: os-
tendit enim celsitudinem pau
pertatis quoad conspectum
dominij inabdicabilis, quo
fungitur, et tamen perpe
tuo et constanti abstinet ab

rnarioru; qui est omnis dominus ñ sic homines, qui dominio se addicare decreverunt, quia timent de sua ~~[illegible]~~ consij fragilitate, nè per Domini illecebram ad ea, quæ reliquerant, revertantur.

112. 2do

verò dominus ñ retinetur ratione inaddicabilis dignitatis, sed, prout in quibusdam casibus reddere potenter, certè ejusmodi paupertas summa ñ est. Vic, prout ses tore eê videtur ~~[illegible]~~ paupertas, quâ tenent aliqui regulares, qui

dominiu retinentes duntaxat quoad usum paupertatis colluunt; ut si ex Religione expelli contigerit, eo jure ad sua possessiones pristinas revertantur. Hæc tamen quæ incohata videt et imperfecta, est tamen pro suo statu discreta pro Stipendiis relatam, utque gradatim ad paupertatis perfectam, excelsamque facilius provenire, jubent: et quidem cujus postea solemne professione emittunt; eo profitent paupertate, quæ sine tecto, sine

lare p.r toty terrary Orbem
ad Dei gloriam propagan
dam dispergunt, ut in Socie
tatis nostræ stillo totius Or-
bis animadvertit.
115. Objiciar 5.° vel
tale dominiy Xp̃us Dn̄us ad
aliquy retinerat usy. vel ad nullu;
sed utrumq. falsy est: g. Pbat
m.r quoad 1.° pte. g. p.r ipressisse
retinere in ordine ad usy n̄ erat
jam vera paupertas, nec in illo
aliquo usu paupertas inveni-
retr, quomodo enj in tali usu pau-
per crederet ille, qui re uter

prout libet, et talis rei verus Do
minus est? Rndo quoad 2dam ptem:
Qa. Xptus Dnus nihil habuit
frustra; sed Dominium ad nullum
usum possesset frustra: ergo Rndeo
quoad utramque ptem. Quoad 1am
dico, Xptum Dnum retinuisse Do-
minium quoad aliquem usum, non in
sensu quod unice pro usum Domi
nium retinuerit; cum enim non retento
dominio potuisset humanitas
Xpti Dni de licentia divinis
tatis plura facere, quam fecit:
retinuit quod dominium pro in ad
dicabilitate hypostaticæ ipso suo

pra dicta.

116\. Permittit atque retinuis-
se Dominus in ordine ad usum,
quatenus videmus aliquos hujus
supremae potestatis usus; ut in
illam Gregem praecipitaret cor-
porum, in eam maxime utilitatis eius et-
terre ficulneam arefaceret &c.
(In ~~ista paupertate~~ n) Sit istis
usibus paupertas non opposita: pau-
pertas si quidem virtus personalis
est, et privata, proindeque non usus
potestativos, sed privatos tenet
decernere; ita ut pauper esset
non desinat, et si plura dispenset.

Ratio omnium est: quia potestas publica petit necessario ea insumere, quae necessaria sunt ut se conservet, et se exerceat ut oportet; sumptus vero, qui necessarii sunt paupertati non sunt: ideo quae Apostolus Dominus vere pauper animo, et vita actu illos potestativos sine paupertatis lessione poterat exercere.

Sic Theodosius iun-

137 Imperator dicitur vitam paupere egisse codices pro victu transcri-bens; licet multociens equo vel purpura degeret in triumpho, et in

pecatorij majestatis si nec 2.o
oportebat non præmitteret: Repli-
cabis: ex dicto Pontificis Joan-
nis 22. Christus Dominus pauca
las quasdam res privatas lectissimo
dominio possedit: ergo saltem in rel-
ly istius usibus Christus Dominus non
fuit pauper, præ dominij illud
supremi. Resp. 1.o ex dict. 2.do Lauxi
distinguo consequens: præ dominij illud
supremi quod defenderimus concedo:
præ [illegible] dominij pure huma-
ni; omito consequentiam.

118. Christus Dominus
in ordine ad nullius usum domi

ius sui retinuit, quippè nullus
usus ad eiusmodi Dominium retinen-
dum coegit: illud merè retinuit
ratione suæ dignitatis unionisque
hypostaticæ, non in ordine ad per-
sonalem aliquem usum, qui cum Do-
minio ad id servato paupertatem
tum læderet; sed tantum ad usus po-
testativos, majorisque Dominij ex-
cellentiæ in addicabilis.

119. Imò etiam
nec ad hoc illud Dominium liberè
conservabat, sed necessariò erat
in Christo Domino ratione suæ unio-
nis hypostaticæ. Inde respondeo

hic colliges ad h[illegible] dictis [illegible] ra-
tionibus: certè tale dominium non esset
frustrà, cum sit manifestum, illum
Christum Dominum potestatem suam actus
potestativos exercuisse.

120. Objicies 6.°

stante jure civili dominium adaequa-
tum unius ejusdem rei non potest esse pe-
nes duos; sed Reges, et Domini
temporales (vel tiranni) verum et adaequa-
tum dominium habent jurisdictionis,
et potestatis in iis super quos reg-
nant: ergo Christum Dominum esse si-
mul non potuit verum Rex, et
Dominus temporalis supra res, et

sas. Distinguo maius. Duplex dominium adaequatum unius ejusdemque rei pure humanum, et ejusdem rationis cum restro non potest esse in solidum penes duos; omitto maius duplex dominium mediatum humanum, et divinum diversae rationis, et excellentiae; nego maius Distinctio ergo minorem; sed Reges, et Dominii temporales verum et adaequatum dominium habent pure humanum; Domini dominium excellentiae; nego minorem, et consequentiam.

121. ... Doctores Scholasticorum docuerunt nunc posse penes duos dari dominium in solidum

12.

lidum, sed dem., q. dominiu[m]
ejusdem rei purè humanu[m] pe
nes duos non posit insolidum
residere: at statuere tenem[ur]
uniuè, et ejusdem rei posse
penès duos dari duo dominia,
imò, et tria, alterum purè hu
manum alterum in creaturis et
purè divinum: et 3.um medi-
um inter utrumque, quod
quidem dominium hypo-
staticum, seu excellentis rec
tè dicatur: qui dominia adeò
in se coherent, ut nullus sub-
vertat aliud, sed quasi tota

121.

ratione Originis in se alterinent; quatenus humanus in Origene humana duntaxat aequaliter distat: hypostaticus est communicative divinus: Dei autem dominium est increatum penitus et divinum non solum communicative, sed per essentiam. Cujus Regni quod Christi in Christo Domino nunc illius Regni humanum dexterabat xe Stendimus:

122. Obiicit 7.º D. Thomas lib. 3.º de regimine Principum ait, nascente Christo Domino coepisse Caesarem Augustum esse ejus Vicarium: quod

Apud Dnũ n̄ habuit potestatẽ
temporalem, vel si habuit, abstu
lit à Principibus terræ potestatẽ
ordinariã, et solã delegatã reliquit.
Disting.° opp. Si ipse, ejus Vicarius
in præcisso ministerio, puræ delegatio
nis; n̄go opp.: Vicarius latè talis,
hoc est inferiorem, sed et ordinariã
jurisdictionẽ imperantẽ; Ddo ant,
et n̄go cons. Objectio roborat, et
ostat doctrinam, quã dedimus hu
cusque; ostendit quippè in opp.
to Dnũs in Divi Thomæ sent.ª
Omnẽ potestatem temporalem re
cidere, exteriusq. merè humanas

esse, quasi vices gerentes Xpti Dni: non quia tunc ea non haberent authoritatem, quae Principibus terrae est ordinaria (Vicarius Episcopi Vicarius scriptus est, et gaudet nihilominus potestate ordinaria) sed quia omnis potestas ad conspectum potentioris videtur potentiam amittere, et minor titulus ad conspectum majoris, et excellentioris videtur extingui. Cum igitur ad Xpo Caesar Augustus veniente Xpto Dno imperium non amisit, nec legitimitatem perdidit: habebat tamen jam super terram personam,

licet incognitam excellentioris tituli, et potestatis. Ista ē Doctrina Eximii nostri tom. 4. in 3. p. Item, P. Azor pte 2.a et aliorum.

123. Objicies

8.° si Xpus Dnus habuisset directum temporale dominium, illud habuisset ut summus Pontifex et Ecclesia; sed Pontifex, et Ecclesia tale directum dominium n. habent, ut docent Theologi, et jurists: g.

Posset respondere 1.° ex aliorum sententia ng.° mj. Respondetur tamen 2.° cum communi Theologorum doctrina ng.° mi. ... g.° Xpus Dnus n. dnus

nicavit Ecclesiæ ea, quæ ipse hab-
buit imse pr. potestatem excellen
tiæ, et qua tali dominio directo
jungebatur: communicavit soli Ponti
fici, et Ecclesiæ dominium tempora
le indirectum: hoc si quidem requi-
rebat, sufficiensque erat, ut spiri
tualis jurisdictio posset planè
exercari.

129. Objicies 1º Regnum Xp-
ti Domini erat spirituale tantum:
ergo non habuit dominium temporale. Pro
batur ant. ex Zachariæ 9º dicente:
eccè Rex tuus justus, et salva
tor venit ipse pauper sedens

super assum. 2º quia cum Iudæi
Dominum voluissent Regem con-
stituere, non solum fugit, sed suos sec-
tatores ad divitiarum, et domina-
tionis contemptum hortatus est:
ergo Regnum Christi Domini erat pu-
re spirituale. Distinguo argumentum
antecedens: erat spirituale tantum loqu-
endo de potestate, et iure Regni;
nego antecedens: loquendo de aparatu,
pompa, usuque potestatis; distinguo
antecedens: et nego consequens. Nihil amplius
probant rationes adjunc-
tæ: at non obstat potestati, et iuri
radicali, quod Christus Dominus

tali usu, pompaque penitus abdicaverit. Sic paupertas, quae generis humani redemptio postulabat, non iuri, aut Dominio, sed rerum usui repugnabat, utque summum paupertatis perfectissimè exemplum nobis tribueret, sese Christus Dominus rerum omnium terrenarum usu abdicavit. Dextrâ doctrina istam nullum in argumentum habet. 124.

125. Christus Dominus in Saxa ... na ... sicut ... Christus Dominus in quantum homo non potuit tale Dominium habere.

[illegible] [illegible] in [illegible] verbis, ut ymagi-

nem [illegible] et ad similitudinem nos-

tram [illegible]. [illegible] [illegible]

[illegible] sic: [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] sit [illegible] omnium [illegible]

minus, tamen ut [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] in [illegible] nos, et [illegible]

teneat sit in similitudinis [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] Domini [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

2.º ordiendo fit de servitute Ipsi Domini erga Deum de qua in tractatu de incarnatione v. dixi licet D. Doct. sup. q. loquimur de servitute Ipsius Domini erga homines, de qua servitute loquendo, nego ant.: Ipsius Dominus fuit Servus, sua dignatione; do ant.

126. Re vera non potuit umquam esse verus Servus homo ille, vel illa humanitas, quae tanta plenitudine divinitatis fuit deliquata, neque umquam potuit

Servum apellari, qui rata idio
matu communicatione Deus
dicebat, et erat. Soly q relin
quit, q. fuit Servus digna
tione illa, qua nao humanu
aliqui servitu ad tantu domi
nationu asumere n c dignatus:
quod certè satis explicuit,
p. ipsa verba citata dy dixit:
formam Servi accipiens, id ê.
speciem Servi accipiens, n verò
conditionem; praeterea quae nihil
obstabat, quo minus etiam
in quantu homo in toto te
rrarum Orbe de suo altissimo

et potentissimo, jure domi-
naret, ut Dominus.

127. Objicit III°:

Christus Dominus, pendit tributum
Caesari: ergo erat subditus Caesaris: nec
ergo major Caesare in potestate. Patet
antecedens ex casu D. Petri, qui mo-
netam ex ore piscis deprehendens
jussus est a Christo Domino pro
utroque Caesari tributum solvere.
Distinguo antecedens: Christus Dominus
pendit tributum Caesari jure de-
biti; nego antecedens: ex liberalitate, et
exemplo; do antecedens, et nego consequentiam.
Licet Christus Dominus tale tributum

Cæsari n̄ deverat, noluit tamen
in hac re altercationibus labora
re, sed potius sibi, et alijs tale
exemplū compilere: sibi; ne Dñā
Cæsarem accusaret rebelare: et
alijs, ut scirent se promtè sem
per esse debita soluturos. Sic
nec debitū erat munus, q̄d bea
tissima Virgo Mater in templū
tulit in holocaustum pp̄rato;
et tamen tulit ex mera libera
litate, et exemplo.

128. Objicit 42:

Regnū Christi n̄ fuit temporale,

sed Cœleste tantum: quod Dominum illud non habuit, prout explicatum est. Probatur autem ex D. Hieronimo in Hieremiam cap. 12: super thronum David non sedebit homo, sed Deus, et Regnum ejus erit Cœleste, non terrenum. Probatur insuper ex S.cto Leone in sermone de epiphania sic dicente: Dominus Mundi temporale regnum non quæsivit. Ad argumentum disting. antecedens: Regnum Christi Domini non fuit temporale, sed Cœleste in jure, et origine; concedo antecedens: in ditione; nego antecedens, et consequentiam. Competiit Sanctissimæ Christi Domini Humanitati hæc po-

testas, et dominium terrenum ratione

unionis hypostaticæ. Ditionem autem hujus Domini verè terrenam

esse, et temporalem; cum quo recté componitur veritas authoritatis S.S.

Patrum, et quod Christus Dominus verum temporalis regni jus

habuerit.

Sectio 8.ª

De sensu illius sententiæ mirabilis Christi Dñi,

nemo potest venire ad me, nisi

Pater, qui misit me, traxerit illum.

129. Cum præcitata verba

in tractatu de gratia frequentis
simè a Theologis circumferatur, ip-
sa quae sacra Xpi Dni verba
multis scita, obscuratióneque dig
nissimus contineant. Utilissimus
quae debet credi quod solidus sen
tentiae praesitatis sensi expormam.
intra nri instituti metas, relicta
Theologis Scholasticis scolas
tica decussione. Gratiae Dei ad
omnes omnino salvares actus
necessaria esse e indubitatis ca
tholicae veritatis dogma. Ex
praeclara ista Xpi Dni senta
necessitate gratiae convincunt consi-

filia. Millevitanum, Arausicanum, et Tridentinum: magnusque Doctor Augustinus eandem sententiam acutissimè evolverunt. Pelagianorum errores validissimè confutavit, et penitus evertit.

130\. Docebant Pelagiani initium fidei et justificationem, seu Conversionis humanae ad Deum esse opus liberi arbitrii, et hinc statuebant, revelationem rerum credendarum à Deo utique esse; credere autem rebus revelatis à nobis esse, et sub nostra libera potestate, et domi-

naturæ cadere absque præveniente
Dei gratia: unde in libera hominis
potestate, credebant esse venire
ad Deum, quia per gratiam supernatu-
ralem traherentur à Deo. Hujus
dogmatis falsitatem innumeris
scripturæ testimonijs osten-
dunt Theologi, sed præcipuè ex
præcitata sententia; ad cujus
intelligentiam notari oportet, quod
homo multipliciter dicitur venire
ad Christum.

131. Primo venit per fidem, et
sic in verbis istis significatur,
ad respiciunt illa Davidis

Psalmo 33: accedite ad eum, et illuminamini. 2.° homo venit ad Christum ipsum, pœnitentiæ, et hoc modo filius prodigus corde dolens, et pœnitens venit ad Patrem suum. 3.° homo venit ad Christum ipsum ut requiei, et auxilii quærendo[?] juxta illud Christi Domini: venite ad me omnes, qui laboratis, et honerati estis, et ego reficiam vos. 4.° homo venit ad Christum ut ab ipso pro bona opera remuneret, et glorificet; et sic ipse Dominus in die

judicij dicturus exprimit Sanctis suis: venite benedicti Patris mei, percipite Regnum quod paratum est vobis à Constitutione Mundi: Cre Corral 6.

N.º 2. Jam ad expositionem accingamur verbum illud nemo manifestè significat generalem divinæ gratiæ necessitatem; hæc quippè gratiæ necessitas non est ad aliquos tantum homines, nec ad certum duntaxat tempus pertinet, sed est omninò universalis. Unde gratiam Dei supernaturalem

necessaria ē omni tpore, et in
omni hominū statu, et conditio-
ne: necessaria inquam in
lege naturę, quę in lege scripta,
et in lege Evangelica: neces-
saria inquā nō solū in statu
naturę corruptę, sed etiā in sta
tu innocentię, in quo homini
ad promerendā ęternā vitam
Dei gratia necessaria erat: ne
cessaria denique nō solū homini,
sed etiā Angelo; et hanc ge
neralissimā Dei gratię neces
sitatē in præsenti sententia
verbū nemo apertè significat.

133. Sequitur potest ex hoc verbo significari, non solum opus esse Dei gratia supernaturali ad actum credendi efficiendum, verum etiam ad habendam potentiam ad credendum. Nota: potentia ad credendum duplex est: alia remota, et proxima alia. Potentia remota nihil est aliud, nisi naturalis aptitudo ad recipiendam fidem, quae aptitudo communis, et omnibus hominibus inest, et de hac potentia debet intelligi illud S. Augustini dictum inter Theologos vulgatum satis: credere Dei gratiae est, posse credere naturae est: illud tantummodo fidelium est, hoc autem promiscuè omnium

hominis. Potentia proxima illa est, qua
qui habet potest liberè cum vult,
elicere actum fidei. Hæc potentia
dicitur à Theologis habitus fidei,
et hic à Deo infunditur homi-
nis animæ. est enim donum Dei
supernaturale juxta illud Sti
in epist. ad Ephesios: gratia
estis salvati per fidem, et hoc non ex vobis,
Dei enim donum est.

132. Alia datur potentia pro-
xima ad actum fidei eliciendum,
vel ad recipiendum habitum fidei,
quæ quidem potentia est quasi media
inter potentias jam dictas. Potentia hæc

consistit in proxima dispositio-
ne, et preparatione nri animi,
que fit à Deo, per illuminationem
intus, et inclinationem voluntatis
ad credendum; et ratione hujus homo
est proximè potens vel actum fi-
dei efficere, vel habitum fidei re-
cipere. Certè cum ea, que homini
credenda proponuntur, sint supra
captum mentis humanæ, neque homini
sue veritatis evidentiam præs-
tent, ideò divinæ mentis hu-
manæ illuminatione, piaque volun
tatis motione opus est.

Finis.

